ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ "ШӘҺӘР ТИБЫНДАГЫ УРЫССУ БИСТӘСЕ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ

КАРАР № 1

Урыссу штб 31 гыйнвар 2025 ел

"Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе" муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында

Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 06.10.2003 елның № 131-ФЗ санлы Федераль Законы, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында»гы 21.07.2005 елның № 97-ФЗ санлы Федераль законы, Татарстан Республикасы Конституциясе, 2004 елның 28 июлендәге «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында»гы 45-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге уставын кабул итү турында» Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советының 20.12.2024 ел, 43 санлы карары, "Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында"гы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советы карары проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәсен, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советының «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итү турында»гы карары проекты буенча гавами тыңлаулар нәтиҗәләре турында бәяләмәне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советы карар бирә:

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставын кабул итәргә.

2. «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында»гы 21.07.2005 ел, № 97-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставын теркәргә.

3. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставында каралган тәртиптә әлеге карарны һәм "Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы «шәһәр

тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге уставында каралган тәртиптә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге уставында рәсми рәвештә бастырып чыгаруны тәэмин итәргә, муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан ул кергән көннән соң 7 эш көненнән дә соңга калмыйча.

4. Әлеге карар һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставы алар рәсми басылып чыкканнан соң әлеге карарның 3 пунктында каралган тәртиптә үз көченә керә.

5. Әлеге карар һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставы үз көченә кергән мизгелдән Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе Советының "Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставы турында»гы 28.04.2020 ел № 5 санлы карарын һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Уставын үз көчен югалткан дип таныргa, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча Идарәсе тарафыннан 13.05.2020 елда теркәлгән, дәүләт теркәве № RU165431012020001.

6. Әлеге карарны адресы буенча Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында (https://pravo.tatarstan.ru; 17.12.2013 елны Элемтә, мәгълүмат технологияләре һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек буенча Федераль хезмәт (Роскомнадзор) тарафыннан ЭЛ № ФС77-60244 санлы массакүләм мәгълүмат чарасы буларак теркәлү турында таныклык бирелгән) бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының Бердәм «Рәсми Татарстан» порталында «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация челтәрендә http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге адрес буенча урнаштырырга: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт; Урыссу урамы, 1Б йорт.

7. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

8. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
"шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе"
муниципаль берәмлеге Советы Рәисе,
Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе
Башлыгы А.Ә. Шәфигуллин

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
"шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе"
муниципаль берәмлеге Советы
карары белән кабул ителгән
«Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
«шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе»
муниципаль берәмлеге Уставын кабул
итү турында»
«_31__» ___01_____ 2025 ел № __1__

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
"шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе"
муниципаль берәмлеге Советы Рәисе,
Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районының
шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе
Башлыгы
_______________А.Ә. Шәфигуллин

"Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе" муниципаль берәмлеге Уставы

Урыссу ш.т.б.
2025 ел

I бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 статья. Шәһәр җирлеге һәм аның статусы

1. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе" муниципаль берәмлегенә шәһәр җирлеге статусы бирелде.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме – «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге» (алга таба текст буенча – җирлек).

3. «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы составына керә.

2 статья. Җирлекнең территориаль бүленеше.

1. Җирлек территориясе составына торак пункт керә: шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе.

2. Җирлек чикләре "Ютазы муниципаль районы" муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында»гы 2005 елның 31 гыйнварындагы 46 – ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.

3. Җирлек территориясе составына милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә карамастан җирләр керә.

4. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы законы белән гамәлгә ашырыла.

3 Статья. Халыкның җирлектә җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Җирлектә җирле үзидарә Россия Федерациясе гражданнары тарафыннан җирле референдумнарда, муниципаль сайлауларда һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләрендә катнашу юлы белән, шулай ук җирле үзидарәнең әлеге Уставта каралган сайланулы һәм башка органнары аша гамәлгә ашырыла.

2. Гражданнар җирле үзидарәне җенесенә, расасы, милләтенә, теленә, чыгышына, мөлкәти һәм вазыйфаи хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, ышануларына, иҗтимагый берләшмәләргә каравына карамастан, турыдан-туры да, үз вәкилләре аша да гамәлгә ашыруга тигез хокукларга ия.

Җирлек территориясендә даими яисә күбесенчә яшәүче чит ил гражданнары җирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия булалар.

Гражданнар турыдан-туры җирле үзидарә органнарына һәм җирлекнең җирле үзидарәсе вазыйфаи затларына мөрәҗәгать итәргә, җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат алырга хокуклы.

3. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, әгәр законда башкасы каралмаган булса, һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагыла торган документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук гражданнарның җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дөрес мәгълүмат алу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысуллар белән даими рәвештә гражданнарга җирлек һәм аның аерым территорияләре үсешенең аеруча мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хуҗалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтә торган социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр челтәрен үстерү, социаль ташламалар, җәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында хәбәр итәләр.

5. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарлар, карарлар җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) законда билгеләнгән тәртиптә судка яисә арбитраж судка шикаять бирелергә мөмкин.

4 Статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасы

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасына җирлекнең вәкиллекле органы - Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба текст буенча - җирлек Советы), Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе Башлыгы (алга таба текст буенча - җирлек Башлыгы), җирле администрация (җирлекнең башкарма-боеру органы) - Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты (алга таба текст буенча - җирлек Башкарма комитеты), җирлекнең контроль-хисап органы – җирлекнең Контроль-хисап палатасы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка органнар керә.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

5 статья. Җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре

1) җирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, җирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

2) җирлекнең җирле салымнарын һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

3) җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтенә ия булу, аннан файдалану һәм эш итү;

4) җирлек чикләрендә халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итүне, халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыру, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәэмин итү;

5) бердәм җылылык белән тәэмин итүче оешманың җылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яисә) модернизацияләү йөкләмәләрен үтәвенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

6) җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм функцияләүне тәэмин итү, җирлекнең торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, юл хәрәкәтен оештыру, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

7) җирлектә яшәүче һәм аз керемле гражданнарны торак урыннарына мохтаҗ торак урыннары белән тәэмин итү, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук җирле үзидарә органнарының торак законнары нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

8) халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм җирлек чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

9) терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук җирлек чикләрендә терроризм һәм экстремизм күренешләре нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) юк итүдә катнашу;

10) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

11) җирлек чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

12) җирлек чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итү;

13) җирлек халкын элемтә, җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

14) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, җирлек китапханә фондларының сакланышын тәэмин итү һәм комплектлау;

15) җирлек халкын мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ял оештыру өчен шартлар тудыру;

16) җирлек милкендә булган мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, җирлек

территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкәрләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру;

17) җирле традицион халык сәнгатен үстерү өчен шартлар тудыру, җирлектә халык сәнгатен саклап калу, торгызу һәм үстерүдә катнашу;

18) җирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спорт үсеше өчен шартлар тәэмин итү, җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

19) җирлек халкының массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыру, шул исәптән гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү;

20) җирлекнең архив фондларын формалаштыру;

21) каты коммуналь калдыкларны җыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыруда катнашу;

22) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, аның предметы булып җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларының һәм күрсәтелә торган хезмәтләрнең инвалидлар өчен үтемле булуын тәэмин итү таләпләрен үтәү, әлеге кагыйдәләр нигезендә җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру, шулай ук җирлек чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарын, аеруча саклана торган табигать территорияләренең урманнарын, урманнарын куллануны, саклауны, саклауны, яңадан торгызуны оештыру тора;
23)җирлекнең генераль планнарын, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, җирлекнең генераль планнары нигезендә әзерләнгән территорияне планлаштыру документларын раслау, җирлек чикләрендә урнашкан җир кишәрлегенең шәһәр төзелеше планын бирү, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), җирлек территориясендә урнашкан капиталь төзелеш объектларын төзегәндә, үзгәртеп корганда объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү, җирлекләрнең шәһәр төзелеше проектлауның җирле нормативларын раслау, җирләрне резервлау һәм җир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяҗлар өчен алу, җирлек чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган бозуларны бетерү турында рекомендацияләр бирү, индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын төзү яки реконструкцияләү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән хәбәрнамәнең (алга таба - индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты объектының планлаштырыла торган (параметрлары һәм җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыру мөмкинлеге, индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларын планлаштырыла торган төзү турында хәбәрнамәдә күрсәтелгән индивидуаль торак төзелеше яисә бакча йорты параметрларының билгеләнгән

параметрларга туры килмәве һәм (яисә) җир кишәрлегендә индивидуаль торак төзелеше объектын яки бакча йортын урнаштыруның рөхсәт ителмәве турында хәбәрнамә, шәхси торак төзелеше яисә бакча йортының төзелгән яки үзгәртеп корылган объектының яки үзгәртеп корылган объектларының яки җирлек территорияләрендә урнашкан бакча йортларының төзелеш яки реконструкцияләгәндә шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар таләпләренә туры килүе яисә туры килмәве турында хәбәрнамәләр, Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә, үз белдекләре белән төзелешне сүтү турында Карар кабул итү, үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш объектларын үзгәртеп кору, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капиталь төзелеш объектларын үзгәртеп коруның, территорияне планлаштыру буенча документациянең, яисә федераль законнарда билгеләнгән капиталь төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләрнең чик параметрларына туры китерү турында карарлар (алга таба - максатчан билгеләнеше буенча кулланылмаган яки Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган җир кишәрлеген алу, үз белдеге белән корылманы сүтү яки аны Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карарлар кабул итү;

21) җирлекнең торак пунктлары җирләрендә урнашкан кишәрлек урманчылыклары составында төзелә торган урманчылыкларны төзү, бетерү, аларның чикләрен билгеләү һәм үзгәртү турында карарлар кабул итү, шулай ук җирлекнең торак пунктлары җирләрендә урнашкан урманчылыкларның урман хуҗалыгы регламентларын әзерләүне һәм раслауны гамәлгә ашыру;

22) җирлекнең торак пунктлары җирләрендә урнашкан урманнарга карата урман кору гамәлләрен гамәлгә ашыру;

23) адреслашу объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына исемнәр (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш), җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрда урнаштыру;

24) ритуаль хезмәт күрсәтүләрне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

25) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, җирлек халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

26) җирлек территориясендә һәлакәттән коткару хезмәтләрен һәм (яисә) һәлакәттән коткару формированиеләрен төзү, тоту һәм аларның эшчәнлеген оештыру;

27) су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

28) җирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

30) балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программалар эшләү һәм гамәлгә ашыру, җирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру мониторингын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

31) Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, алардан файдалануны чикләү турында халыкка мәгълүмат бирү;

32) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

33) җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыру;

34) полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә җирлекнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында эшләү өчен бина бирү;

35) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфа буенча вазыйфаларны башкарган чорга торак урын бирү;

36) " Коммерциягә карамаган оешмалар турында"гы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

37) федераль закон нигезендә җирлек ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре төзү өчен кирәкле эшләрнең башкарылуын тәэмин итү;

38) җирлек чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыру;

39) Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда федераль закон нигезендә катнашу;

40) җирлек территориясендә элек исәпкә алынган күчемсез мөлкәт объектларының хокук ияләрен ачыклау буенча карарлар кабул итү һәм чаралар үткәрү, әлеге күчемсез мөлкәт объектларының хокук ияләре турында белешмәләрне Күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен җибәрү;

41) җирлек милкендәге җир кишәрлекләре чикләрендә урнашкан территорияләргә карата әйләнә-тирә мохиткә тупланган зыян объектларын ачыклауны гамәлгә ашыру һәм мондый зыянны бетерүне оештыру;

42) «Шәхси ярдәмче хуҗалык турында»гы 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә гражданнар алып бара торган шәхси

ярдәмче хуҗалыкларны хуҗалык кенәгәләрендә исәпкә алуны гамәлгә ашыру.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча үз вәкаләтләренең бер өлешен гамәлгә ашыруны аларга Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә җирлек бюджетыннан Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы бюджетына бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбеннән тапшыру турында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының җирле үзидарә органнары белән килешүләр төзергә хокуклы.

6 статья. Җирлек җирле үзидарә органнарының җирлекләрнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү хокуклары

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары хокуклы:

1) җирлек музейларын оештыру;

2) җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнашу;

4) җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтү һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

6) җирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

7) муниципаль янгыннан саклау оештыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында»гы 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтү;

11) Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак законнары нигезендә гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) җирлек территориясендә яшәүче хуҗасыз хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»гы 23.06.2016 елгы 182-ФЗ санлы Федераль

законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыру;

14) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның Физик культурасын һәм спортын, адаптив физик культураны һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм күрсәтү;

15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында»гы 1992 елның 7 февралендәге 2300-I санлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорына торак урын бирү;

17) алкоголь, наркотик яисә башка төрле токсик исерек хәлдәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Районның җирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә, 2003 елның 6 октябрендәге Федераль законның 19 статьясы нигезендә тапшырылмаган башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы), әгәр бу катнашу федераль законнарда каралган булса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган башка мәсьәләләрне җирле бюджетлар керемнәре исәбеннән хәл итәргә, моңа җирле бюджетлардан бирелгән бюджетара трансфертлар керми. Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары, һәм салым керемнәренең өстәмә нормативлары буенча

7 статья. Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм җирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

8 статья. Җирлек җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Җирлек җирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре:

1) җирлекнең социаль-икътисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда җирлекнең җирле үзидарә органнарының катнашуы;

2) җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (килешүләр) төзү;

3) даими йә вакытлыча координацияләү, консультация, киңәш бирү һәм башка эш органнары төзү;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында җирлек Советының закон чыгару инициативасы;

5) үзара эшчәнлекнең законнарда билгеләнгән башка рәвешләре.

9 статья. Муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу

Җирлектә муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын, муниципаль хезмәтне узу шартларын һәм тәртибен билгеләүне кертеп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында»гы 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ санлы Федераль закон, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы 25.06.2013 елдагы 50-ТРЗ номерлы, җирлек Советы һәм җирлекнең муниципаль хокукый актлары тарафыннан расланган Муниципаль хезмәт турында Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла.

II БҮЛЕК. ХАЛЫКНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ТУРЫДАН-ТУРЫ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ ҺӘМ ХАЛЫКНЫҢ ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУ РӘВЕШЛӘРЕ

10 статья. Халыкның җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу рәвешләре

Җирлек халкы җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыра һәм җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнаша:

1) җирле референдум;

2) муниципаль сайлаулар;

3) җирле үзидарә депутатын, сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү;

4) җирлек чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;

5) гражданнарның хокук булдыру инициативасы;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә;

7) гавами тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышулар;

8) гражданнар җыелышы;

9) гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы);

10) гражданнар җыены;

11) гражданнардан сораштыру;

12) җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;

13) Иҗтимагый (консультатив) советлар төзү;

14) гражданнарның җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгатьләре;

15) инициатив проектлар;

16) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләр.

11 статья. Җирле референдум

1. Җирле референдум федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне халык тарафыннан турыдан-туры хәл итү максатларында үткәрелә.

2. Җирле референдум җирлекнең бөтен территориясендә «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында»гы 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ санлы Федераль законда һәм «Җирле референдум турында»гы 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законында «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып үткәрелә.

3. Җирле референдумда яшәү урыны җирлек чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданнары катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенең халыкара шартнамәләре нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә җирлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары җирле референдумда Россия Федерациясе гражданнары кебек үк катнашалар.

Россия Федерациясе гражданнары җирле референдумда гомуми тигез һәм турыдан-туры ихтыяр белдерү нигезендә яшерен тавыш биреп катнашалар.

4. Җирле референдумны билгеләү турындагы карар җирлек Советы инициативасы буенча кабул ителә:

1) җирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар;

2) уставларында сайлауларда һәм (яисә) референдумнарда катнашу каралган һәм федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка иҗтимагый берләшмә;

3) җирлек Советы һәм алар бергәләп күрсәткән җирлек башкарма комитеты җитәкчесе.

5. Гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка иҗтимагый берләшмәләр инициативасы буенча җирле референдумны билгеләү шарты булып әлеге инициативаны хуплап имзалар җыю тора, аларның саны җирлек территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының биш процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма ул 25 имзадан ким була алмый.

6. Җирлек Советы һәм җирлек башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан бергәләп чыгарылган референдум үткәрү инициативасы җирлек Советы карары һәм җирлек башкарма комитеты карары белән рәсмиләштерелә.

7. Җирлек Советы җирле референдумны җирлек Советына җирле референдум үткәрү инициативасы белән чыгу турындагы документлар кергән көннән алып 30 көн эчендә билгели.

Әгәр җирле референдум җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән булса, референдум гражданнарның, сайлау берләшмәләренең, җирлек башлыгының, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясенең яисә Татарстан Республикасы Ютазы районы прокурорының мөрәҗәгате нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд билгеләгән җирле референдум тиешле референдум комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны үткәрүне тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең башкарма органы яисә җирле референдум үткәрүне тәэмин итү суд тарафыннан йөкләнгән башка орган тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Тавыш бирү йомгаклары һәм җирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар җирлек территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яисә җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаҗ түгел.

10. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен алар арасында әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләр бүлешү нигезендә тәэмин итәләр.

11.Җирле референдум үткәрү турындагы карарга, шулай ук җирле референдумда кабул ителгән карарга гражданнар, җирле үзидарә органнары, Татарстан Республикасы Ютазы районы прокуроры, федераль закон белән вәкаләт бирелгән дәүләт хакимияте органнары тарафыннан суд тәртибендә шикаять белдерелергә мөмкин.

12 статья. Муниципаль сайлаулар

1. Җирлектә муниципаль сайлаулар җирлек Советы депутатларын гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә яшерен тавыш бирү юлы белән сайлау максатларында үткәрелә.

2. Җирлек Советы депутаты итеп тавыш бирү көненә 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы сайлана ала.

3. Муниципаль сайлаулар җирлек Советы тарафыннан билгеләнә. Муниципаль сайлауларны билгеләү турындагы карар тавыш бирү көненә кадәр 90 көннән дә иртәрәк һәм 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Әлеге карар кабул ителгән көннән алып 5 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми басылып чыгарга тиеш.

Вакытыннан алда сайлаулар билгеләгәндә әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар кимендә өчтән бер өлешкә кыскартылырга мөмкин.

Федераль законда билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар тиешле сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан билгеләнә.

4. Муниципаль сайлауларны әзерләү һәм уздыру сайлау комиссияләренә үз компетенцияләре чикләрендә йөкләнә.

5. Җирлек Советы депутатларын сайлаулар «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының

төп гарантияләре турында»гы 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ санлы Федераль Законда, Татарстан Республикасы Сайлау кодексында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Җирлек Советы депутатлары сайлау округына сайлаучылар вәкиллегенең уртача нормасы нигезендә төзелә торган бермандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

7. Тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын җыйган теркәлгән кандидат бермандатлы сайлау округы буенча сайланган дип таныла.

Әгәр җирлек Советы депутатларын сайлауларда бермандатлы сайлау округында тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның кимендә 50 процентын җыйган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар тарафыннан тавышлар саны тигез булганда, элегрәк теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

8. Җирлек Советы депутатларын сайлау нәтиҗәләре рәсми басылып чыгарга, шулай ук җирлек территориясендә түбәндәге адрес буенча махсус мәгълүмат стендларында халыкка җиткерелергә тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт.; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» ны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән: http://jutaza.tatarstan.ru /, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә.

13 статья. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Җирлек Советы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек башлыгы, Җирле үзидарәнең сайланулы башка вазыйфаи заты гамәлдәге законнарда һәм әлеге Уставта билгеләнгән нигезләрдә һәм тәртиптә сайлаучылар тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

2. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек Башлыгын чакыртып алу нигезләре булып сайлаучыларның депутатка карата

ышанычын шик астына куя торган һәм депутат вазыйфаларын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы вазыйфасын яисә җирлек Башлыгы вазыйфаларын үтәмәүдә чагылган, суд тәртибендә расланган хокукка каршы конкрет карарлары яки гамәлләре (гамәл кылмавы), җирлек Советы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек Башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуы һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен,

Россия Федерациясе законнарын һәм Татарстан Республикасы законнарын һәм башка норматив хокукый актларын, әлеге уставны һәм башка муниципаль норматив

хокукый актларын үтәмәү тора.

3. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең сайланулы башка вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздыру инициативасын күрсәтү һәм аны хуплап гражданнарның имзаларын җыю өчен муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия кимендә 10 кешедән торган инициатив төркем төзелә.

5. Инициатив төркем җирлекнең сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү үтенече белән мөрәҗәгать итә. Инициатив төркемнең үтенеч кәгазендә җирлек

Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек Башлыгын

чакыртып алу өчен нигез булырлык законга каршы эшләнгән конкрет карары яки эшчәнлеге (гамәл кылмавы) күрсәтелергә тиеш, исем, фамилия, атасының исеме, туу

датасы һәм урыны, паспортның яисә паспортны алыштыра алырлык башка документның сериясе, номеры һәм бирү датасы, документ биргән оешманың исеме, коды, шулай ук инициатив төркемнең һәрбер әгъзасының һәм инициатив төркем исеменнән җирлек территориясендә эш йөртергә вәкаләтле затларның яшәү

урыннары адресы күрсәтелергә тиеш. Инициатив төркемнең үтенеч кәгазенә аның барлык әгъзалары кул куярга тиеш. Үтенеч кәгазенә депутатның законга каршы

эшләнгән конкрет карарын яки эшчәнлеген (гамәл кылмавын) раслаган суд карары теркәлергә тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирүне уздыру инициативасын хуплап имзалар җыю, җыелган имзаларны тикшерү җирле референдум уздыру өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм үткәрелә.

8. Инициатив төркем үтенечнамәсен референдум үткәрү буенча сайлау комиссиясе караганда, чакыртып алу буенча тавыш бирүне җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек

башлыгын, Җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын җирлек Советы билгеләгәндә, тиешле депутат, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек башлыгы, Җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи заты аны кире алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләрдән чыгып, кирәкле документларны тапшырырга. Күрсәтелгән депутатка, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, җирлек башлыгына, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затына референдум үткәрү буенча сайлау комиссиясе, җирлек советы утырышларын уздыру көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча алдан ук, аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Җирлек Советы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек башлыгы, Җирле үзидарәнең сайланулы башка вазыйфаи заты аларны чакыртып алу буенча тавыш бирү уздырганда аларны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр уңаеннан сайлаучыларга аңлатмалар бирү максатларында инициатив төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Җирлек Советы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек башлыгы, Җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи заты, әгәр аларны чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның кимендә яртысы тавыш бирсә, чакыртып алынган дип санала.

11. Җирлек Советы депутатын, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирлек башлыгын, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары рәсми басылып чыгарга, шулай ук җирлек территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге адрес буенча халыкка җиткерелергә тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт.; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» ны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән, http://jutaza.tatarstan.ru / адресы буенча, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә.

14 статья. Җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү күрсәтелгән чикләрне үзгәртүгә, җирлекне үзгәртеп коруга халыкның ризалыгын алу максатларында үткәрелә.

2. Җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән очракларда җирлекнең бөтен территориясендә яки аның территориясенең бер өлешендә үткәрелә.

3. Җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм «Россия Федерациясе гражданнары сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында»гы 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ санлы Федераль законда һәм «Җирле референдум турында»гы 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законында, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда җирлек халкының яисә җирлекнең сайлау хокукына ия булган өлешенең яртысыннан артыгы катнашса, булган дип санала. Җирлек чикләрен үзгәртүгә, җирлекне үзгәртеп коруга халыкның ризалыгы, әгәр күрсәтелгән үзгәрешләр өчен тавыш бирүдә катнашкан җирлек халкының яисә җирлекнең бер өлешендә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы тавыш биргән булса, алынган дип санала.

5. Җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү йомгаклары һәм кабул ителгән карарлар рәсми басылып чыгарга тиеш,

шулай ук җирлек территориясендә махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге адрес буенча халыкка җиткерергә: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт; Урыссу урамы, 1б йорт яисә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» ны урнаштыру юлы белән: http://jutaza.tatarstan.ru / адресы буенча, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә.

15 статья. Гражданнарның хокук иҗат итү инициативасы

1. Гражданнар әлеге уставта һәм җирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә хокукый иҗат инициативасына хокуклы.

2. Хокукый инициатива белән сайлау хокукына ия булган җирлек халкының 3 проценттан артмаган санда гражданнарның инициатив төркеме чыгарга мөмкин.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатында гражданнар хокуклы:

- хокукый инициатива турында фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча яшәү (эш) урыннары буенча гражданнар җыелышларын һәм башка коллектив чаралар оештырырга һәм үткәрергә;

- хокукый инициативаны чыгаруга ярдәм итү өчен имзалар җыю буенча инициатив төркемнәр булдырырга;

- җирлек халкының имзаларын җыярга һәм хокукый инициативаны чыгаруга теләктәшлек йөзеннән законнарга каршы килмәгән юллар белән агитация алып барырга.

4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары хокукый инициативаны тормышка ашыруда гражданнарга ярдәм күрсәтергә бурычлы.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты җирлек Советы, җирлек Башлыгы тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенцияләре нигезендә җирлек Советының ачык утырышында кертү көненнән өч ай эчендә мәҗбүри карап тикшерелергә тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын караганда, гражданнарның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен бәян итү мөмкинлеге бирелергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль норматив хокукый акт проектын карау процедурасы җирлек Советы регламенты, җирлек Башлыгының, җирлек Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтиҗәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар рәсми рәвештә гражданнарның инициатив төркеменә хәбәр ителергә тиеш.

16 статья. Инициатив проектлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә башка мәсьәләләрне хәл итү буенча җирлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган чараларны гамәлгә ашыру максатларында җирле үзидарә органнарына бирелгән хәл итү хокукы җирлек башкарма комитетына инициатив проект кертелергә мөмкин. Җирлек территориясенең инициатив проектлар гамәлгә ашырылырга мөмкин булган өлешен билгеләү тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

2. Инициатив проектны кертү инициативасы белән уналты яшькә җиткән һәм тиешле җирлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торган инициатив төркем, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, авыл торак пункты старостасы (алга таба – проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны җирлек Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Җирлек Советының норматив хокукый акты нигезендә проект инициаторы булу хокукы тиешле җирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициатив проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

1) муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен чишелеше өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;

2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтиҗәсе (көтелә торган нәтиҗәләре) тасвирламасы;

4) инициатив проектны гамәлгә ашыруга кирәкле чыгымнарны алдан исәпләп чыгару;

5) инициатив проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырыла торган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен куллану күздә тотылган очракта җирлек бюджеты акчаларының күләмен күрсәтү;

8) инициатив проект чикләрендә гамәлгә ашырылачак җирлек территориясен яисә аның өлешен җирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә күрсәтү;

9) җирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициатив проект җирлекнең башкарма комитетына кертелгәнче, инициатив проектны тикшерү, аның җирлек халкы яисә аның өлеше мәнфәгатьләренә туры килүен, инициатив проектны гамәлгә ашыруның максатка ярашлылыгын билгеләү, шулай ук инициатив проектны хуплау турында гражданнар җыены, җыелышы яисә конференциясе тарафыннан карар кабул итү максатларында гражданнар җыенында, җыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында яисә конференциясендә каралырга тиеш. Шул ук вакытта берничә инициатив проектны бер җыенда, бер җыелышта яисә гражданнарның бер конференциясендә карарга мөмкин.

Җирлек Советының норматив хокукый актында инициатив проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен гражданнардан сорашып белешү, аларның имзаларын җыю юлы белән дә ачыклау мөмкинлеге каралырга мөмкин.

Проект инициаторлары, инициатив проектны җирлек башкарма комитетына керткәндә, аңа тиешенчә гражданнар җыены, җыелышы яисә конференциясе беркетмәсен, гражданнардан сорашып белешү нәтиҗәләрен һәм (яисә) инициатив проектны җирлектә яисә аның бер өлешендә яшәүчеләрнең хуплавын раслый торган имза кәгазьләрен теркәп куялар.

5. Инициатив проектны җирлекнең башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш: http://jutaza.tatarstan.ru / адресы буенча, инициатив проектны җирлек башкарма комитетына керткән көннән алып өч эш көне эчендә һәм анда белешмәләр булырга тиеш, әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгәннәре, шулай ук проект инициаторлары турында. Бер үк вакытта гражданнарга инициатив проект буенча үзләренең искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен җирлек

башкарма комитетына тапшыру мөмкинлеге турында, аларны тапшыру срогын күрсәтеп, хәбәр ителә, ул биш эш көненнән дә ким була алмый. Үз кисәтүләрен һәм тәкъдимнәрен җирлектә уналты яшькә җиткән кешеләр җибәрергә хокуклы.

6. Инициатив проект кертелгән көннән алып 30 көн эчендә җирлек башкарма комитеты тарафыннан һичшиксез каралырга тиеш. Җирлек башкарма комитеты инициатив проектны карау нәтиҗәләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) инициатив проектны хупларга һәм аның өстендә эшне җирлек бюджеты турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә тиешле максатларга һәм (яисә) җирлек бюджеты проектын төзү һәм карау (җирлек бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертү)тәртибе нигезендә дәвам итәргә;

2) инициатив проектны хуплаудан баш тартырга һәм инициатив проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кире кайтарырга.

7. Җирлек башкарма комитеты түбәндәге очракларның берсендә инициатив проектны хуплаудан баш тарту турында Карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертүнең һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициатив проектның федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, җирлек уставына туры килмәве;

3) җирле үзидарә органнарының кирәкле вәкаләтләре һәм хокуклары булмау сәбәпле, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкин булмау;

4) инициатив түләүләр барлыкка китерелмәгән инициатив проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар күләмендә җирлек бюджеты акчаларының булмавы;

5) инициатив проектта тасвирланган проблеманы нәтиҗәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициатив проектны конкурс аша сайлап алудан узмаган дип тану.

8. Җирлекнең башкарма комитеты әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта проект инициаторларына инициатив проектны бергәләп эшләп бетерергә тәкъдим итәргә, шулай ук аны үз компетенцияләре нигезендә башка муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органына яисә дәүләт органына карауга тапшырырга тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта.

9. Инициатив проектларны күрсәтү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициатив проектларга карата инициатив проектлар булырга тиешле белешмәләр составына таләпләр, инициатив проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм

итүдән баш тарту нигезләре, мондый инициатив проектларны конкурста сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Закон һәм (яисә) Татарстан Республикасының башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта 3, 6, 7, 8, 9, 11 нче өлешләрнең таләпләре һәм әлеге статьяның 12 се кулланылмый.

11. Җирлек башкарма комитетына берничә инициатив проект, шул исәптән эчтәлеге буенча охшаш өстенлекле проблемаларны тасвирлап кертелгән очракта, җирлек башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проектның инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициатив проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру коллегиаль органга (комиссиягә) йөкләнә, аны булдыру һәм эшчәнлеге тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегиаль орган (комиссия) составы җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзелә. Бу чакта коллегиаль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми саныннан яртысы җирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнеп куелырга тиеш. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алу уздырганда инициатив проектларны коллегиаль орган (комиссия) тарафыннан карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

13. Проект инициаторлары, тиешле җирлек территориясендә яшәүче гражданнар җыены, җыелышы яисә конференциясе тарафыннан вәкаләт бирелгән башка гражданнар, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар инициатив проектны гамәлгә ашыруга Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә җәмәгать контролен гамәлгә ашырырга хокуклы.

14. Инициатив проектны җирлек башкарма комитеты каравы, инициатив проектны гамәлгә ашыру барышы, шул исәптән акчалардан файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәттә катнашуы турындагы мәгълүмат Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» Мәгълүмати-«Интернет» телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга: http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Поселения Башкарма комитеты хисабы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында http://jutaza.tatarstan.ru/ веб-адрес буенча “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталы составында “Рәсми Татарстан” дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы составында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) һәм урнаштырылырга тиеш, инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн эчендә.

17 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә

1. Җирлектә территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнарның җыелышларын һәм конференцияләрен уздыру, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын төзү юлы белән турыдан-туры халык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнар яши торган түбәндәге территорияләр чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торак йортка керү; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; җирлек булмаган авыл торак пункты; Гражданнар җирлек чикләрендә яши торган башка территорияләр.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре Тиешле территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территориаль иҗтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория башка шундый ук территория составына керә алмый.

5. Территориаль иҗтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат булырга мөмкин һәм коммерциягә карамаган оешманың оештыру-хокукый рәвешендә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен булдыру, туктату тәртибе, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре чоры;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм алар белән эш итү тәртибе;

6) территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнарның җыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышы, әгәр анда тиешле территориядә уналты яшькә җиткән халыкның кимендә өчтән бере катнашса, тулы хокуклы дип санала.

Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда гражданнар җыелышларында сайланган һәм тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференциясенең аерым вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнары эшчәнлеге турында хисапларны карау һәм раслау;

7) инициатив проект буенча фикер алышу һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен яклыйлар;

2) гражданнар җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;

3) территорияне карап тоту, төзекләндерү буенча хуҗалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хуҗалык эшчәнлеген күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, җирлек бюджеты акчаларыннан файдаланып, җирлек башкарма комитеты белән шартнамә нигезендә дә гамәлгә ашырырга мөмкиннәр;

4) күрсәтелгән актларны кабул итү компетенцияләренә кертелгән шушы органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан һичшиксез каралырга тиешле муниципаль норматив хокукый актлар проектларын җирле үзидарә органнарына (җирлек Советына, җирлек башлыгына һәм җирлек башкарма комитетына) кертергә хокуклы.

11. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары инициатив проектны проектның инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.

12. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

18 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә кую тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру максатларында халык, җирлекнең җирле үзидарә органнары инициативасы белән территориаль иҗтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүче һәм чикләрендә әлеге территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотылган территориядә яшәүче гражданнарның җыелышын (конференциясен) чакыруны оештыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә.

2. Гражданнар җыелышы (конференциясе) җирлекнең тиешле территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйле мәсьәләләр буенча җирлек Советында гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле (вәкаләтле) вәкилне (вәкилләрне) билгели.

3. Территориаль иҗтимагый үзидарә территориаль иҗтимагый үзидарә уставы җирлек Советы тарафыннан теркәлгән мизгелдән гамәлгә куелган дип санала.

19 статья. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) тарафыннан җирлек башлыгына тапшырыла:

1) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре имзалаган гариза;

2) Территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, анда һәр вәкаләтле вәкилнең фамилиясе, исеме, атасының исеме, туу датасы, паспортының яисә граждан паспортын алмаштыручы документының сериясе, номеры һәм аны бирү датасы, яшәү урыны адресы күрсәтелә;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш, башка документлар тапшыру турындагы таләп рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документларны алуга исемлек һәм аларны алу датасы күрсәтелеп, расписка бирелә.

3. Җирлек башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар кергән көннән алып ике атна эчендә Уставны теркәү яисә аны теркәүдән баш тарту турында җирлек Советы Карары проектын алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм җирлек Советының киңәш бирү тавышы хокукына ия утырышында катнашырга хокуклы.

5. Җирлек советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә җирлек башлыгы әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алган көннән алып 30 көн эчендә аны теркәүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту дәлилләнергә тиеш.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып территориаль иҗтимагый үзидарә уставы нормаларының Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, җирлек Уставына, башка муниципаль норматив хокукый актларга каршы килүе тора.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә төзүнең максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча җирлек Советы тарафыннан кабул ителгән дәлилләнгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә язма рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) җиткерелергә тиеш.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында җирлек Советы карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе аны теркәү турында тамга белән гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә җирлек Советында саклана.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә җирлек Советы тарафыннан теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

20 статья. Гавами тыңлаулар, иҗтимагый фикер алышулар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль норматив хокукый актлар проектлары буенча фикер алышу өчен җирлек халкы катнашында җирлек Советы, җирлек башлыгы тарафыннан гавами тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.

2. Гавами тыңлаулар халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы яки үз вәкаләтләрен контракт нигезендә башкаручы җирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән үткәрелә.

Халык яисә җирлек Советы инициативасы белән үткәрелә торган гавами тыңлаулар – җирлек Советы тарафыннан, ә җирлек башлыгы яисә контракт нигезендә үз вәкаләтләрен башкаручы җирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Гавами тыңлауларга чыгарылырга тиеш:

1) җирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль норматив хокукый акт проекты, уставка җирлек уставын шушы норматив хокукый актларга туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш;

2) җирлек бюджеты проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) җирлекне социаль-икътисадый үстерү стратегиясе проекты;

4) җирлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору өчен муниципаль берәмлек халкының тавыш бирү юлы белән йә гражданнар җыеннарында белдерелгән ризалыгын алу таләп ителгән очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлауларны үткәрү вакыты һәм урыны күрсәтелгән гавами тыңлауларны үткәрү турындагы карар һәм гавами тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль норматив хокукый акт проекты түбәндәге адрес буенча җирлек территориясендә махсус мәгълүмат стендларында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт.; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында http://jutaza.tatarstan.ru/ веб-адрес

буенча “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы һәм “Рәсми Татарстан” җирле үзидарә органнарының Бердәм Порталы составында, гавами тыңлаулар уздыру көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса.

5. Гавами тыңлаулар үткәрү турында карар басылып чыккан көннән алып аларны үткәргән көнгә кадәр җирлек халкы җирлек башлыгына гавами тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язма тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән гавами тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль норматив хокукый акт проектына төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр җибәрергә хокуклы. Җирлек башлыгы килгән тәкъдимнәрне һәм кисәтүләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр гавами тыңлауларда катнашучыларга җиткерелә.

6. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынучы затлар чакырып үткәрелә.гавами тыңлауларда җирлектә яшәүче һәркем катнашырга хокуклы.

7. Гавами тыңлаулар үткәрү йомгаклары буенча тәкъдимнәр кабул ителә, алар гавами тыңлауларга чыгарыла торган муниципаль норматив хокукый акт проектын кабул итү компетенцияләренә кертелгән җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиеш.

8. Гавами тыңлаулар нәтиҗәләре, кабул ителгән карарны дәлилләп нигезләүне дә кертеп, җирлек территориясендә Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт адресы буенча урнашкан махсус мәгълүмат стендларында бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш: Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» ны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән: http://jutaza.tatarstan.ru / адресы буенча, гавами тыңлаулар үткәрелгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча, әгәр гамәлдәге законнарда башка срок каралмаган булса.

9. Гавами тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе җирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә һәм гавами тыңлауларны үткәрү вакыты һәм урыны турында җирлек халкына алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан танышуны, җирлек халкының гавами тыңлауларда катнашуын тәэмин итә торган башка чараларны, кабул ителгән карарларны дәлилләп нигезләүне дә кертеп, гавами тыңлаулар нәтиҗәләрен бастырып чыгаруны (халыкка җиткерүне) күздә тотарга тиеш.

10. Генераль планнар проектлары, җирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияне планлаштыру проектлары, территорияләрне благанлау проектлары, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тотучы проектлар, җир кишәрлегеннән яисә

капиталь төзелеш объектыннан файдалануның шартлы рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, рөхсәт ителгән капиталь төзелеш объектларын төзү, реконструкцияләү, җир кишәрлекләреннән һәм капиталь төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның икенче төренә үзгәртү мәсьәләләренә җирдән файдалануның һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда шәһәр төзелеше эшчәнлеге турындагы законнар нигезендә гавами тыңлаулар яисә иҗтимагый фикер алышулар үткәрелә.

21 статья. Гражданнар җыелышы

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, җирле үзидарә органнары һәм җирлек җирле үзидарәсе вазыйфаи затлары эшчәнлеге турында халыкка мәгълүмат бирү, инициатив проектлар кертү һәм аларны карау, җирлек территориясенең бер өлешендә территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен гражданнар җыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар җыелышлары микрорайоннар, торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар буенча чакырыла.

2. Инициатив проектлар кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча гражданнар җыелышында Тиешле территориядә уналты яшькә җиткән кешеләр катнашырга хокуклы. Инициатив проектлар кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

3. Гражданнар җыелышы халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы инициативасы буенча, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.

4. Җирлек Советы яисә җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар җыелышы тиешенчә җирлек Советы яисә җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

5. Халык инициативасы белән уздырыла торган гражданнар җыелышы җирлек Советы тарафыннан территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм җыелышта катнашырга хокуклы халык санының кимендә 10 процентын тәшкил иткән гражданнар төркеменең, шул территорияләрдә урнашкан предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар җитәкчеләренең язма тәкъдиме буенча билгеләнә.

Гражданнар җыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның каравына чыгарыла торган мәсьәләләр исемлеге, җыелышны уздыруның тәкъдим ителә торган вакыты һәм урыны булырга тиеш. Тәкъдимгә вәкаләтле затлар, ә җыелыш үткәрү инициативасы белән гражданнар төркеме мөрәҗәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, яшәү урынының адресын күрсәтеп, әлеге гражданнар имза салырга тиеш.

Җирлек советы якындагы утырышында гражданнар җыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Җирлек советы гражданнар җыелышын үткәрүдән анық максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча баш тартырга хокуклы түгел.

6. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

7. Гражданнар җыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территориядә яшәүчеләргә җыелыш уздыру көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, фатир саен (ишегалды) әйләнеп чыгулардан, белдерүләрдән һәм башка мөмкин булган чаралардан файдаланып хәбәр ителә.

Гражданнар җыелышын әзерләүне һәм уздыруны җирлекнең башкарма комитеты тәэмин итә.

8. Җыелышлар эшендә шушы территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия гражданнар катнашырга хокуклы. Җыелышта катнашу хокукы булган гражданнарның гомуми саны Россия Федерациясе чикләрендә булу урыны һәм яшәү урыны буенча муниципаль сайлаулар уздырганда файдаланыла торган Россия Федерациясе гражданнарын теркәп исәпкә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Әгәр җыелышта катнашырга хокуклы гражданнар санының кимендә өчтән бере катнашса, гражданнар җыелышы тулы хокуклы дип санала.

Җыелыш карарлары җыелышта катнашучы гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

9. Гражданнар җыелышы җирле үзидарә органнарына һәм җирлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи затларына мөрәҗәгатьләр кабул итәргә, шулай ук җирле үзидарә органнары һәм җирлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча уздырыла торган гражданнар җыелышы территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

11. Гражданнар җыелышы кабул иткән мөрәҗәгатьләр мөрәҗәгатьләрдәге мәсьәләләрне хәл итү компетенцияләренә кертелгән җирле үзидарә органнары һәм җирлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи затлары тарафыннан язма җавап җибәреп, мәҗбүри каралырга тиеш.

12. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм җирлек Советының норматив хокукый акты, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

13. Гражданнар җыелышы йомгаклары рәсми рәвештә басылып чыгарга, шулай ук җирлек территориясендә түбәндәге адрес буенча махсус мәгълүмат стендларында халыкка җиткерелергә тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт.; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-

телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән: http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә.

22 статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм җирлектә яшәүче барлык кешеләрнең фикерен ачыклау кирәк булган очракта үткәрелә. Җирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүче гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышын чакыру кыен булган, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар җыелышында катнашу хокукы булган халык саны 100 кешедән арткан очракларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясен (делегатлар җыелышын) билгеләү һәм үткәрү, делегатларны сайлау тәртибе әлеге Устав, җирлек Советының норматив хокукый акты, территориаль иҗтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) гражданнар җыелышы вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Җирлек советы яки җирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) тиешенчә җирлек советы яки җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

5. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы), әгәр анда гражданнар җыелышларында сайланган һәм тиешле территориядә яшәүче уналты яшькә җиткән кешеләрнең кимендә өчтән икесе катнашса, тулы хокуклы дип санала. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышлары) карарлары конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

6. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) йомгаклары түбәндәге адрес буенча җирлек территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт.; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында http://jutaza.tatarstan.ru/ веб-адрес буенча “Интернет” мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталы һәм “Рәсми Татарстан” җирле үзидарә органнарының Бердәм Порталы составында урнаштырыла, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә.

23 статья. Гражданнар җыены

1. Гражданнар җыены халыкның җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу рәвеше булып тора.

2. Гражданнар җыены «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда каралган очракларда һәм җирлек Советы тарафыннан расланган «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлегендә гражданнар җыенын үткәрүгә әзерлек тәртибе турында»гы нигезләмәгә ярашлы рәвештә үткәрелә.

3. Гражданнар җыены анда торак пунктта (йә аның территориясенең бер өлешендә) яисә җирлектә сайлау хокукына ия булган халыкның яртысыннан артыгы катнашканда хокукка ия. Әгәр торак пунктта әлеге торак пунктта сайлау хокукына ия халыкның яртысыннан артыгының бер үк вакытта бергә булу мөмкинлеге булмаса, гражданнар җыены җирлек уставы нигезендә «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлегендә гражданнар җыенын үткәрүгә әзерлек тәртибе турында»гы нигезләмәдә расланган тәртиптә гражданнар җыенын үткәрү турындагы Карар кабул ителгән көннән алып бер айдан да артмаган чорда этаплап үткәрелә. Моңа кадәр гражданнар җыенында катнашкан затлар алдагы этапларда тавыш бирүдә катнашмый. Гражданнар җыены карары өчен гражданнар җыенында катнашучыларның яртысыннан артыграгы тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

4. "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданнар җыены уздырылырга мөмкин:

1) составына күрсәтелгән торак пункт кергән җирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта күрсәтелгән торак пункт территориясен башка җирлек (муниципаль район)территориясенә кертүгә китерә торган җирлек (муниципаль район) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча;

2) җирлек составына керүче торак пунктта әлеге торак пункт территориясендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча;

3) авыл торак пунктында муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс уздырганда конкурс комиссиясе составына кандидатуралар күрсәтү максатларында;

4) торак пункт территориясенең әлеге өлешендә гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча җирлек составына керүче торак пункт территориясе өлешендә Татарстан Республикасы Законы нигезендә.

5. Гражданнар җыены, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге

131-ФЗ санлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.3 пунктында каралган очрактан тыш, җирлек башлыгы тарафыннан йә сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләрнең кимендә 10 кешедән торган төркеме инициативасы белән чакырылырга мөмкин.

6. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.3 пунктында каралган гражданнар җыены торак пункт территориясенең тиешле өлешендә кимендә 10 кешедән торган халык төркеме инициативасы белән җирлек Советы тарафыннан чакырылырга мөмкин.

Гражданнарның үзара салым акчаларын кертү һәм алардан файдалану мәсьәләсе буенча гражданнар җыены уздырылырга мөмкин булган җирлек составына керүче торак пункт территориясенең чикләрен билгеләү критерийлары җирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл итүдә торак пункт территориясенең күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең мәнфәгатьләренең уртаклыгы критериеннән чыгып, җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

6. Җыенны уздыру инициативасын хуплап җыярга кирәкле имзалар саны сайлау хокукына ия, торак пункт территориясендә даими яисә күбесенчә яшәүче, яшәү урыны буенча теркәлгән гражданнар санының 5 процентын тәшкил итә, әмма 25 имзадан да ким була алмый.

7. Җирлек башлыгы тарафыннан чакырыла торган гражданнар җыены җирлек башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданнар җыены җирлек Советы карары белән билгеләнә.

8. Торак пунктта яшәүчеләргә гражданнар җыенын үткәрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр ителә, «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлегендә гражданнар җыенын үткәрүгә әзерлек тәртибе турында»гы нигезләмәдә билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданнар җыены карарына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән алдан ук таныштырыла.

9. Җыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып торалар, җирлек башлыгы тарафыннан имзаланалар һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

24 статья. Гражданнардан сораштыру

1. Гражданнардан сораштыру җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карарлар кабул иткәндә халыкның фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен җирлекнең бөтен территориясендә яисә территориясенең бер өлешендә үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре рекомендация характерында.

2. Гражданнардан сораштыруда җирлекнең сайлау хокукына ия халкы катнашырга хокуклы. Инициатив проектны хуплау турында гражданнарның

фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча гражданнардан сораштыруда инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган җирлектә яки аның өлешендә уналты яшькә җиткән кешеләр катнашырга хокуклы.

3. Гражданнардан сораштыру инициативасы буенча үткәрелә:

1) җирлек Советы яисә җирлек башлыгы – җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының – җирлек җирләренең республика һәм республикаара әһәмияттәге объектлар өчен максатчан билгеләнешен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнар фикерен исәпкә алу өчен;

3) инициатив проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган җирлектә яисә аның бер өлешендә яшәүче уналты яшькә җиткән кешеләр - әлеге инициатив проектны хуплау турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.

4. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм үткәрү тәртибе Татарстан Республикасы Законы нигезендә җирлек уставы һәм (яисә) җирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

5. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турындагы карар җирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнардан сорашып белешү үткәрү өчен «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайты файдаланылырга мөмкин: http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча. Гражданнардан сорашып белешүне билгеләү турында җирлек Советы карарында түбәндәгеләр билгеләнә:

1) сораштыруны үткәрү датасы һәм сроклары;

2) Сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формалаштыру;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру кәгазенең формасы;

5) сораштыруда катнашучы җирлектә яшәүчеләрнең минималь саны;

6) http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Рәсми Татарстан» дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталының Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составындагы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтыннан файдаланып гражданнардан сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе.

6. Җирлек халкына гражданнардан сорашып белешү уздыру турында ул уздырылырга кимендә 10 көн кала хәбәр ителә.

7. Гражданнардан сораштыру әзерләүгә һәм уздыруга бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) җирлек бюджеты акчалары исәбеннән-җирлекнең җирле үзидарә органнары яисә җирлек халкы инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә – Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән.

8. Сораштыру нәтиҗәләре түбәндәге адрес буенча җирлек территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында халыкка җиткерелергә тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт; Урыссу урамы, 1б йорт яисә Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының «Рәсми Татарстан» бердәм порталында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә: http://jutaza.tatarstan.ru / адресы буенча, аны үткәргәннән соң бер ай эчендә. Сораштыру нәтиҗәләре белән җирлектә яшәүче теләсә кайсы кеше танышырга хокуклы. Сораштыру нәтиҗәләре җирлекнең җирле үзидарә органнары тиешле карарлар кабул иткәндә исәпкә алынырга тиеш.

25 статья. Җирле әһәмияттәге аеруча мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар җирлек Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә Тиешле территориядә яшәүче гражданнар таләбе буенча җирлек советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проектының тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча, массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, җирлек халкына таратыла, халык белән танышу өчен уңайлы урыннарга урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка җиткерелә.

3. Мәсьәләне халык фикер алышуына чыгару белән бер үк вакытта җирлек советы фикер алышу барышында керә торган тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, күрсәтелгән максат өчен махсус комиссия төзи.

4. Җирлек советы үзе чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен тиешле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җирлек советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм җирле әһәмияттәге башка аеруча мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр җирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтиҗәләре турында халыкка хәбәр ителә.

26 статья. Җирлекнең иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләгәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяҗларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу, җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә җәмәгать контролен гамәлгә ашыру максатларында гражданнарның һәм җирлек җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү өчен җирлекнең иҗтимагый советы төзелә.

2. Җирлекнең иҗтимагый советы аның эшчәнлегендә халыкның, иҗтимагый берләшмәләрнең һәм коммерциягә карамаган башка оешмаларның ирекле катнашуы нигезендә төзелә.

3. Җирлек Иҗтимагый советын формалаштыру тәртибе, вәкаләтләре, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, җирлек җирле үзидарә органнарының мәгълүмат бирүгә, консультацияләүгә һәм җирлек Иҗтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итүнең башка мәсьәләләренә карата хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны тарату процедурасы, шулай ук аны оештыруның һәм эшчәнлегенең башка мәсьәләләре җирлек Советы раслый торган нигезләмәдә билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) Советлар җирлекнең җирле үзидарә органнары каршында аларның карарлары нигезендә төзелергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш иҗтимагый башлангычларда гамәлгә ашырыла.

27 статья. Гражданнарның җирлекнең җирле үзидарә органнарына мөрәҗәгатьләре

1. Гражданнар җирлекнең җирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм күмәк мөрәҗәгатьләргә хокуклы.

2. Гражданнар мөрәҗәгатьләре «Россия Федерациясендә гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибе турында»гы 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ санлы Федераль Законда, «Татарстан Республикасында гражданнар мөрәҗәгатьләре турында»гы 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданнар мөрәҗәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплы булалар.

28 статья. Җирлек халкы тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруның һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Федераль законнар нигезендә әлеге Уставта каралган халык тарафыннан җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашу рәвешләре белән беррәттән, гражданнар җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка рәвешләрдә катнашырга хокуклы.

2. Җирлек халкының җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруы һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм җирлекнең җирле үзидарә вазыйфаи затлары җирлек халкының җирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыруында һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында халыкка ярдәм итәргә тиеш.

III бүлек. ҖИРЛЕК СОВЕТЫ

29 статья. Җирлек советы - җирлек җирле үзидарәсенең вәкиллекле органы

1. Җирлек советы җирлек җирле үзидарәсенең даими эшләүче сайланулы коллегиаль вәкиллекле органы булып тора.

2. Җирлек Советының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Советы, кыскартылган исеме Урыссу ш.т.б. МБ Советы.

3. Җирлек Советының вәкаләтләр чоры - 5 ел.

4. Җирлек советы җирлек халкына хисап тота һәм аны контрольдә тота.

5. Җирлек советының үз исеме язылган мөһере, бланклары бар.

6. Җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

30 статья. Җирлек Советы составы

1. Җирлек советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайлана торган 15 депутаттан тора.

2. Җирлек советы составына җирлек Советының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе сайланганда җирлек советы тулы хокуклы була.

31 статья. Җирлек Советы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирлек башлыгы, җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи заты статусы

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш җирлек Советы эшли башлаган көннән туктатыла. Яңа чакырылыш җирлек Советы эшли башлаган көн аның сайлаулардан соң беренче утырышын үткәрү көне дип санала.

2. Җирлек Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урынындагы хезмәт һәм хезмәт бурычларын үтәү белән бергә алып барып, бушатылмый торган нигездә эшли. Җирлектә даими нигездә бер генә депутат эшли ала.

3. Җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән очрашулары биналарда, махсус билгеләнгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә уздырыла, әгәр аларны үткәрү тормышны тәэмин итү объектларының, транспорт яки социаль инфраструктураның, элемтәнең эшләвен бозуга, җәяүлеләр һәм (яисә) транспорт чараларының хәрәкәтенә йә гражданнарның торак урыннарга яисә транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә комачаулык тудыруга китермәсә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә җирлек җирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Бу чакта җирлек Советы депутаты күрсәтелгән органнарга аларны үткәрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

4. Җирлек башкарма комитеты депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгели, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели.

5. Җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән гавами чара рәвешендә очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

6. Җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнә торган гавами чара рәвешендә җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә уздыруга каршылык күрсәтү Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылыкка китерә.

7. Җирлек Советы депутаты статусына бәйле чикләүләр федераль законнар белән билгеләнә.

8. Җирлек Советы депутатына Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары нигезендә үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

9. Җирлек Советы депутаты җирлек Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә тиеш, аларда депутатның түбәндәге йөкләмәләре булырга тиеш:

1) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнмәскә, шулай ук хуҗалык итүче субъект белән идарә итүдә катнашырга (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакчачылык, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтләре һәм билгеләнгән тәртиптә теркәлгән һөнәр берлекләре, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы, башка муниципаль берәмлекләрнең берләшмәләреннән тыш), әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса яисә тәртиптә булса, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнгән муниципаль хокукый актта аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән;

2) депутат вазыйфаларын объектив үтәүдә шик тудырырлык үз-үзеңне тотудан тыелып торырга, шулай ук аның абруена яисә җирлек Советы абруена зыян китерерлек конфликтлы хәлләрдән качарга;

3) мәнфәгатьләр конфликты килеп чыгу куркынычы булганда - шәхси кызыксыну депутат вазыйфаларын объектив үтәүгә йогынты ясый яисә йогынты ясый алган вәзгыять булганда - бу хакта җирлек советына хәбәр итәргә һәм аның әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә җайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәргә;

4) гавами чыгышларның җирлек Советында билгеләнгән кагыйдәләрен үтәргә;

5) Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрне депутат эшчәнлегенә бәйле булмаган максатларда фаш итмәскә һәм файдаланмаска;

6) депутат бурычларын үтәүгә бәйле рәвештә физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләкләү, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачулар, ял итү, транспорт чыгымнары өчен түләү һәм башка бүләкләүләр) түләмәскә.

10. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы җирлек Советы депутаты тиеш түгел:

1) эшкуарлык эшчәнлеге белән шәхсән яисә ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә;

2) коммерциячел яисә коммерциягә карамаган оешма белән идарә итүдә катнашырга, түбәндәге очраклардан тыш:

а) сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы белән идарә итүдә түләүсез нигездә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез мөлкәт милекчеләре ширкәтенең съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу;

б) коммерциягә карамаган оешма идарәсендә (сәяси партия идарәсендә катнашудан тыш, һөнәри берлек органы, шул исәптән җирле үзидарә органында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайланулы органы тарафыннан, башка иҗтимагый оешма, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары съездында (конференциясендә) яисә гомуми җыелышында катнашу) Татарстан Республикасы Башлыгына (Рәисенә) алдан хәбәр итеп, Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә;

в) "Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советы " Ассоциациясендә , муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында җирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) оештыручысы (акционеры, катнашучысы) муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә җирлек мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исеменнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен йә муниципаль милектәге акцияләргә

(устав капиталындагы өлешләргә) идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә түләүсез нигездә бирү;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) укытучылык, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбеннән генә финанслана алмый;

4) Әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, коммерциягә карамаган чит ил хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә.

11. «Коррупциягә каршы көрәш турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ санлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»гы 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ санлы Федераль закон, «Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында»гы 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ санлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр, тыюлар, бурычлар үтәлмәгән очракта җирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла, әгәр «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда башкасы каралмаган булса.

12. Җирлек Советы депутаты тарафыннан коррупциягә каршы көрәш турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, мөлкәт һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләр турында белешмәләрнең дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү Россия Федерациясе субъекты законы белән билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Рәисе карары белән үткәрелә.

13. Әлеге статьяның 12 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтиҗәсендә «Коррупциягә каршы көрәш турында»гы 25.12.2008 ел, № 273-ФЗ санлы Федераль закон, «Дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»гы 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ санлы Федераль закон, 07.05.2013 елның 79-ФЗ номерлы "Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс

инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында"гы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактлары ачыкланганда, Татарстан Республикасы Рәисе җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә аңа карата җаваплылыкның башка чарасын куллану турындагы гариза белән тиешле карар кабул итәргә вәкаләтле җирле үзидарә органына яисә судка мөрәҗәгать итә.

14. Җирле үзидарәнең сайланулы органы депутатына, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затына, үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшырган депутатка, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасына, хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, әгәр әлеге белешмәләрне бозу җитди булмаса, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда һәм җирлек Советы карары белән расланган Тәртиптә билгеләнгән җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин.

32 статья. Җирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук предприятие, оешма коллективлары, дәүләт һәм аның сайлау округы территориясендә урнашкан башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап бирә.

3. Җирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елына кимендә бер мәртәбә үз эше турында хисап тота, вакыт-вакыт аларга җирлек советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга кимендә бер мәртәбә сайлаучыларны кабул итә.

4. Җирлек Советы депутаты җирлек халкының законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәэмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, алардагы мәсьәләләрне дөрес һәм вакытында хәл итәргә ярдәм итәргә тиеш.

33 статья. Җирлекнең яңа сайланган Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш җирлек Советы беренче утырышка җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән икесе сайланган көннән соң ун көннән дә соңга калмыйча җыела. Җирлек Советының сайлаулардан соң беренче утырышын җирлек башлыгы, ә ул булмаганда – җирлек сайлау комиссиясе чакыра.

2. Җирлек Советының сайлаулардан соң беренче утырышын, яңа җирлек башлыгы сайланганчы, җирлек Советының Өлкән яшьтәге депутаты ача һәм алып бара.

34 статья. Җирлек Советы Компетенциясе

1. Җирлек Советы компетенциясенә түбәндәгеләр керә:
1) җирлек уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;
2) җирлек территориясендә законнар нигезендә гомуми мәҗбүри кагыйдәләр билгеләү;
3) җирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
4) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, аларны түләү буенча Россия Федерациясенең Салымнар һәм җыемнар турындагы законнары нигезендә ташламалар бирү;
5) җирлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясен раслау;
6) энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслау;
7) җирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициатива күрсәтү;
8) җирлек Советы депутатларын сайлауларны билгеләү һәм җирлек Советы депутатларын сайлаулар буенча сайлау округлары схемасын раслау;
9) җирле референдумны билгеләү;
10) җирлек башлыгын сайлау;
11) җирлек башлыгы урынбасарын сайлау;
12) җирлек башкарма комитеты җитәкчесен билгеләп кую, аның отставкасын кабул итү;
13) Татарстан Республикасы Ютазы район Советына җирлек Советы депутатлары арасыннан җирлек вәкилен сайлау;
14) җирлек башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең иң чик санын билгеләү;
15) җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасын биләүгә конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләп кую;
16) җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләү;
17) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
18) җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;
19) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп оештыру һәм бетерү турында, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә, эшләр башкаруга тарифлар билгеләү турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү, федераль законнарда каралган очраклардан тыш;
20) җирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;

21) җирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү;

22) җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында Карар кабул итү;

23) җирле үзидарә органнарының һәм җирлек җирле үзидарәсе вазыйфаи затларының җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен үтәвен тикшереп тору;

24) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;

25) җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын, җирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын, җирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын раслау, аларга таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

26) урам-юл челтәре элементларына исемнәр (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның җирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш), җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү тәртибен билгеләү, мондый исемнәрне үзгәртү, юкка чыгару;

27) гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның җирле резервларын булдыру һәм алардан файдалану тәртибен билгеләү;

28) муниципаль махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;

29) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарына җирлек бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;

30) коммерциягә карамаган автономияле оешмалар һәм фондлар рәвешендә коммерциягә карамаган оешмалар төзү турында карарлар кабул итү;

31) муниципаль хокукый актларны халыкка җиткерү, район халкына рәсми мәгълүматны җиткерү өчен матбугат массакүләм мәгълүмат чарасын һәм (яисә) Челтәр басмасын булдыру;

32) җирлек Уставына һәм җирлек Советы карарларына аңлатма бирү;

33) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча җирлек Советы Регламентын һәм башка карарлар кабул итү;

34) җирлек Советы Аппараты турындагы нигезләмәне раслау;

35) җирлек башлыгына һәм җирле үзидарәнең сайланулы башка вазыйфаи затларына, җирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру, Мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыру;

36) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлек Советы карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав белән җирлек Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Җирлек советы җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең аларның эшчәнлеге, җирлек башкарма комитеты һәм җирлек башлыгы карамагындагы башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән җирлек Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.

35 статья. Җирлек Советының эш тәртибе

1. Җирлек советының эш тәртибе әлеге Устав һәм җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Җирлек советы эшенең төп формасы аның утырышларыннан гыйбарәт, анда җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр хәл ителә.

3. Җирлек Советы утырышында сайланган депутатларның кимендә 50 проценты катнашса, ул тулы хокуклы.

4. Җирлек советының чираттагы утырышлары кирәк булган саен, әмма кимендә өч айга бер мәртәбә уздырыла. Чираттан тыш утырышлар җирлек башлыгы яисә депутатлар төркеме инициативасы белән җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән бере чакырыла.

5. Совет утырышларын җирлек башлыгы чакыра. Җирлек Советы депутатларына һәм чакырылган затларга чираттагы утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында – биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырышны уздыруга кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Җирлек Советы утырышлары ачык һәм ачыктан-ачык үткәрелә. Советның ачык утырышларында җирлекнең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда җирлек Советы ябык утырыш үткәрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда җирлек Советы чакырган затлар гына, шулай ук законнар нигезендә утырышта катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала.

7. Җирлек Советының һәр утырышында беркетмә алып барыла. Утырыш беркетмәсенә утырышны үткәрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм, тавыш бирү йомгакларын күрсәтеп, кабул ителгән барлык карарлар теркәлә. Җирлек советы утырышы беркетмәсенә кул куелгач, җирлек башлыгы аның белән җирлектә яшәүче теләсә кайсы кеше таныша ала.

8. Җирлек Советы утырышларында һәр депутатның бер тавышы бар. Җирлек Советы депутаты тавыш бирү хокукын шәхсән үзе гамәлгә ашыра. Җирлек Советы утырышларында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемләп) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары җирлек Советы Регламентында билгеләнә.

36 статья. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Җирлек Советы эшчәнлеген җирлек Башлыгы оештыра.

2. Җирлек Советы Регламенты нигезендә җирлек Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм әзерләү өчен депутатлар арасыннан, җирлек башлыгы һәм аның урынбасарыннан тыш, даими яисә вакытлы комиссияләр төзелергә мөмкин (яисә) күрсәтелгән мәсьәләләрне җирлек советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча әзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнергә мөмкин. Депутат ике даими комиссиядә эшләргә хокуклы.

3. Муниципаль программаларны, җирлек Советы карарлары проектларын әзерләү, җирлек карамагына кертелгән аеруча әһәмиятле мәсьәләләрне тикшерү өчен җирлек Советы каршында аның карары буенча депутатлар, җирлек башкарма комитеты, иҗтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр вәкилләре, белгечләр, экспертлар һәм җирлек халкы составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин..

37 статья. Җирлек Советы тарафыннан контроль функцияләрне гамәлгә ашыру

1. Җирлек советы җирлек территориясендә әлеге Устав нигезләмәләренең, җирлек Советы кабул итә торган норматив хокукый актларның үтәлешен, җирлек бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан, җирлекне үстерү программаларыннан файдалануны, җирлек башкарма комитеты һәм җирлек башкарма комитеты җитәкчесе эшчәнлеген тикшереп тора.

2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль норматив хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, җирлек Советы, җирлек башлыгы карары белән күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен депутатлар арасыннан вакытлы контроль комиссияләр төзелергә мөмкин.

3. Кануннар нигезендә җирлек Советы, җирлек башлыгы инициативасы белән җирлек бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануны, муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтиҗәлелеген тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Күрсәтелгән контроль һәм эксперт-аналитик чараларны үткәрү тәртибе җирлекнең Ревизия комиссиясе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Җирлекнең башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, вазыйфаи затлар, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, әгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, җирлек советы, аның контроль комиссияләре, җирлек Советы депутаты мөрәҗәгате буенча җирлек Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукый актларны бозу күрсәтелгән очракта, кичекмәстән хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту.

5. Җирлек советы җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең аларның эшчәнлеге, Башкарма комитет һәм җирлек башлыгы

карамагындагы башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән җирлек Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.

6. Җирлек советы, контроль функцияләрен башкарып, җирлек Башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

38 статья. Татарстан Республикасы Ютазы район Советына җирлек вәкилен сайлау

1. Җирлек вәкиле җирлек Советы депутатлары арасыннан Татарстан Республикасы Ютазы район Советына яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

2. Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы хуплап тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

39 статья. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) җирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында Карар кабул ителгәндә;

2) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча җирлек Советын тарату;

3) җирлек Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергән очракта, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен туктатуларына бәйле рәвештә;

4) җирлек үзгәртеп корылган очракта, шулай ук җирлек бетерелгән очракта;

5) җирлек чикләре үзгәрү нәтиҗәсендә җирлек сайлаучылары саны 25 проценттан артыкка арткан очракта;

6) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару срогы бозылган очракта.

2. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатлары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар "Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында"гы 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән вакытларда үткәрелә.

40 статья. Җирлек советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Җирлек советын үз-үзен таркату турындагы карар җирлек башлыгы яисә җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан да ким булмаган депутатлар төркеме инициативасы белән кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында Карар кабул итү инициативасы тәкъдим ителә алмый:

1) җирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;

2) җирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау чорында;

3) җирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Җирлек советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен дәлилләүче башка материаллар да кушып бирелергә мөмкин.

4. Депутатлар арасыннан үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен җирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Җирлек советы яки җирлек башлыгы карары белән җирлек советының үз-үзен таркату мәсьәләсе гавами тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Җирлек советының үз-үзен таркату мәсьәләсен карауның дәвамлылыгы җирлек Советы депутатлары һәм җирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм Нигезләмәләре турында һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзен таркату турындагы карар үз-үзен таркату турындагы инициатива күрсәтелгән көннән соң ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Җирлек советын үз-үзен таркату турындагы карар җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе тарафыннан яшерен тавыш бирү юлы белән кабул ителә.

7. Җирлек Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдимне кире каккан очракта, кабат инициатива, үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш бирү көненнән кимендә бер ел узгач күрсәтелергә мөмкин.

41 статья. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла торган очраклар түбәндәгеләр:

1) вафат булу;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип тану;

4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

5) аңа карата судның гаепләү хөкеме законлы көченә керсә;

6) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә китү;

7) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын туктату – чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе гражданының йә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;

8) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алыну;

9) җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яисә аны алмаштыручы альтернатив граждан хезмәтенә җибәрү;

11) аның чит ил агенты статусын алуы;

12) федераль законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турында карар җирлек Советы тарафыннан кабул ителә, анда җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен туктату көне билгеләнә.

3. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

4. Депутат алты ай рәттән җирлек Советының барлык утырышларында җитди сәбәпләрсез булмаганда, җирлек Советы депутаты вәкаләтләре җирлек Советы карары белән вакытыннан алда туктатыла.

5. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында җирлек Советы карары вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез җирлек Советы утырышлары арасында барлыкка килгән булса, мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

6. Татарстан Республикасы Рәисе җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәҗәгать иткән очракта, вәкаләтләрне вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып җирлек Советына әлеге гариза кергән көн санала.

7. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта җирлек Советы депутаты вәкаләтләре җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләре рәсми басылып чыккан көннән туктатыла.

8. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта җирлек Советы депутаты вәкаләтләре җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

IV бүлек. ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

42 статья. Җирлек башлыгы - җирлекнең иң югары вазыйфаи заты

1. Җирлек башлыгы - җирлекнең иң югары вазыйфаи заты.

2. Җирлек башлыгы җирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе булып тора.

3. Җирлек башлыгы вазыйфасының рәсми исеме - Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе башлыгы, кыскартылган исеме - Урыссу ш.т. б. башлыгы.

4. Җирлек башлыгы вазыйфасы буенча Татарстан Республикасы Ютазы район Советы депутаты булып тора.

43 статья. Җирлек Башлыгын сайлау тәртибе

1. Җирлек башлыгы, әгәр җирлек Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, җирлек Советы вәкаләтләре чорына җирлек Советы депутатлары арасыннан яңа сайланган җирлек советының беренче утырышында яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

Җирлек башлыгын сайлау җирлек Советы депутатлары тарафыннан күрсәтелә торган кандидатлар арасыннан, шул исәптән җирлек халкы, иҗтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Рәисе тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан яртысыннан артыграгы аны сайлау өчен тавыш бирсә, җирлек Советы депутаты җирлек башлыгы итеп сайланган дип санала.

44 статья. Җирлек Башлыгы статусы

1. Җирлек Башлыгы даими нигездә эшли.

2. Җирлек Башлыгы Татарстан Республикасы Ютазы район Советында даими нигездә башкарыла торган вазыйфага сайланган очракта, ул җирлек башлыгы вәкаләтләрен даими булмаган нигездә башкара.

3. Җирлек Башлыгы үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә җирлек халкына һәм җирлек Советына контрольдә тотыла һәм хисап тота.

4. Җирлек Башлыгы елга кимендә бер тапкыр җирлек Советы алдында үз эшчәнлеге нәтиҗәләре, шул исәптән җирлек Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында хисап тота.

5. Җирлек башлыгы «Коррупциягә каршы тору турында»гы 25.12.2008 ел, № 273-ФЗ санлы Федераль закон, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»гы 03.12.2012 ел, № 230-ФЗ Федераль закон, 07.05.2013 елның «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр)

ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында»гы 79-ФЗ санлы Федераль законы белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш..

45 статья. Җирлек Башлыгы вәкаләтләре

1. Җирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә җирлекне тәкъдим итә, җирлек исеменнән ышанычнамәсез эш итә;

2) җирлек Советы эшен оештыра, Җирлек советы утырышларын чакыра һәм аларда рәислек итә, җирлек Советының чираттан тыш утырышын чакыруны таләп итәргә хокуклы;

3) җирлек Советы кабул иткән муниципаль хокукый актларны әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә имзалый һәм халыкка җиткерә;

4) муниципаль хокукый актларны үз вәкаләтләре чикләрендә чыгара;

5) җирлек башкарма комитеты җитәкчесе белән контракт төзи;

6) җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән алып билгеләнгән тәртиптә җирлек Башкарма комитетының яңа җитәкчесе билгеләнгәнгә кадәрге чорда җирлек башкарма комитеты җитәкчесе урынбасарын вазыйфага билгеләп куя һәм вазыйфасыннан азат итә;

7) Җирлек советы эшендә хәбәрдарлыкны һәм җәмәгатьчелек фикерен исәпкә алуны тәэмин итү чараларын күрә;

8) гражданнарны кабул итүне, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

9) җирлек Советы утырышлары беркетмәләренә имза сала;

10) җирлек Советы аппараты эшенә җитәкчелек итә;

11) җирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

12) җирлек Советы эшчәнлеген тотуга һәм тәэмин итүгә җирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча акчаларны бүлүче булып тора;

13) Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча җирлек Советының норматив хокукый актын законнар һәм әлеге Устав нигезендә кабул итүне оештыра;

14) җирлек җирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, җирлек территориясендә эш итүче башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән тиешле хезмәттәшлеген тәэмин итә;

15) җирлек исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән

үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

16) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

17) Дәүләт һәм башка органнарда җирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә;

18) «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында"гы 13.07.2015 елгы 224-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә муниципаль-хосусый партнерлык өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле җирле үзидарә органын билгели;

19) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлек башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Уставта, җирлек Советы карарларында җирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

46 статья. Җирлек Башлыгы урынбасары

1. Җирлек башлыгы тәкъдиме буенча җирлек Советы депутатлары арасыннан җирлек башлыгы урынбасары сайлана.

2. Җирлек башлыгы урынбасары, әгәр җирлек Советы тавыш бирүнең башка тәртибен билгеләмәсә, яшерен тавыш бирү юлы белән сайлана.

3. Әгәр җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыграгы аны яклап тавыш бирсә, җирлек Советы депутаты җирлек башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

4. Җирлек башлыгы урынбасары вазыйфаларны җирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфалар бүленеше нигезендә башкара, җирлек башлыгы йөкләмәләрен үти.

Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә аңа карата суд карары буенча сак астына алу яисә вазыйфасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылган очракта, ул вакытлыча булмаганда (авыруга яисә отпускка бәйле рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үтәү мөмкинлеге булмаганда, аның вәкаләтләрен вакытлыча җирлек башлыгы урынбасары башкара.

5. Җирлек башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен, әлеге Уставның 44 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш, даими булмаган нигездә башкара.

6. Җирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләре әлеге Уставның 41 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Җирлек башлыгы урынбасары, җирлек башлыгы инициативасы буенча яисә җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан кимендә өчтән бере булган депутатлар төркеме таләбе буенча кабул ителә торган җирлек Советы карары нигезендә, теләсә кайсы вакытта вазыйфасыннан

чакыртып алынырга мөмкин. Җирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8. Җирлек башлыгы урынбасары «Коррупциягә каршы тору турында»гы 25.12.2008 ел, № 273-ФЗ санлы Федераль законда, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында»гы 2012 елның 03 декабрендәге 230-ФЗ санлы Федераль законда, 07.05.2013 ел «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчаларны һәм кыйммәтле әйберләрне саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында»гы 79-ФЗ санлы Федераль Законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш, әгәр «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда башкасы каралмаган булса.

9. Җирлек башлыгы урынбасарының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре әлеге устав белән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

47 статья. Җирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла торган очракта:

1) вафат булу;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага җибәрү турында;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан азат итү;

5) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылу;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

7) аңа карата судның гаепләү хөкеме законлы көченә кергәндә;

8) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә китү;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын туктату – чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе гражданының йә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил

гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;

10) сайлаучылар тарафыннан чакыртып алынган;

11) сәламәтлеге аркасында җирлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга суд тәртибендә билгеләнгән ныклы сәләтсезлек;

12) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук җирлек бетерелгән очракта җирлекне үзгәртеп кору;

13) шәһәр округы белән берләшүгә бәйле рәвештә җирлекнең муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

14) җирлек чикләре үзгәрү яисә җирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтиҗәсендә җирлек сайлаучылары санының 25 проценттан артыгракка артуы;

15) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу;

16) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү.

2. Җирлек башлыгының вәкаләтләре әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-11 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылган очракта, җирлекнең яңа башлыгын сайлау вәкаләтләр шулай туктатылган көннән алып алты айдан да соңга калмыйча гамәлгә ашырыла.

Әгәр җирлек Советының вәкаләтләре срогы тәмамланырга алты айдан да кимрәк вакыт калса, җирлек башлыгын сайлау яңа сайланган җирлек советының беренче утырышында гамәлгә ашырыла.

3. Җирлек Советы тарафыннан үзен отставкага җибәрү турында Карар кабул ителгән җирлек башлыгы әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыкканнан соң 10 көн эчендә судка мөрәҗәгать итәргә хокуклы. Суд гаризаны карарга һәм гариза бирелгән көннән 10 көннән дә соңга калмыйча карар кабул итәргә тиеш.

4. Татарстан Республикасы Рәисенең җирлек башлыгын вазыйфасыннан азат итү турындагы карары нигезендә йә җирлек Советының җирлек башлыгын отставкага җибәрү турындагы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган җирлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә карарга суд тәртибендә шикаять биргән очракта, җирлек Советы суд карары законлы көченә кергәнче җирлек Советы тарафыннан сайлана торган җирлек башлыгын үз составыннан сайлау турында Карар кабул итәргә хокуклы түгел.

V бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

48 статья. Җирлек башкарма комитеты-җирлек җирле үзидарәсенең башкарма-боеру органы

1. Җирлекнең башкарма комитеты җирлекнең җирле үзидарәсенең башкарма-боеру органы булып тора.

2. Җирлек Башкарма комитетының рәсми исеме – Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының «шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты, кыскартылган исеме - Урыссу ш.т.б. башкарма комитеты.

3. Җирлекнең башкарма комитеты җирлек Советына хисап тота һәм аны контрольдә тота.

4. Җирлек башкарма комитетының, Граждан хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, җирлек гербы төшерелгән һәм үз исеме язылган мөһере, бланклары, шулай ук Россия Федерациясе гербы төшерелгән түгәрәк мөһере бар.

5. Җирлек башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

49 статья. Җирлек Башкарма комитеты структурасы

1. Башкарма комитет структурасы Башкарма комитет җитәкчесе тәкъдиме буенча җирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Җирлек Башкарма комитеты структурасына түбәндәгеләр керә: Башкарма комитет җитәкчесе, аның урынбасары, башка вазыйфаи затлар һәм җирлек Башкарма комитетының тармак (функциональ) органнары.

50 статья. Башкарма комитет вәкаләтләре

1. Җирлекнең башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- җирлек бюджеты проектын эшли;

- җирлек бюджетының үтәлешен тәэмин итә, җирлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясенең үтәлешен оештыра;

-җирлек бюджеты үтәлеше турында отчет, җирлекнең социаль-икътисадый үсеш стратегиясе үтәлеше турында отчетлар әзерли;

- җирлекнең икътисады һәм социаль өлкәсе торышын тасвирлый торган статистик күрсәткечләрне җыюны һәм күрсәтелгән күрсәткечләрне Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшыруны оештыра;

- «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында»гы 28.06.2014 елның 172-ФЗ санлы Федераль законда каралган стратегик планлаштыру өлкәсендәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

2) муниципаль милеккә идарә итү, җирлек территориясендәге предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, алардан файдалану, алар белән эш итү һәм арендалау мәсьәләләрен хәл итә;

- җирлек Советы карары белән билгеләнә торган очракларда муниципаль мөлкәтне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр әзерли һәм җирлек Советы белән килештерүгә (раслауга) кертә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән җирлекне икътисадый һәм социаль үстерүдә хезмәттәшлек итү турында шартнамәләр төзи; җирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек рәвешләрендәге предприятиеләр төзүгә булышлык итә;

- җирлек советы билгеләгән тәртип нигезендә муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләрен финанслауны тәэмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп оештыру һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә аларның җитәкчеләрен билгели һәм биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

- муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып ала; бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль биремнең үтәлешен финанс белән тәэмин итә; җирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция җитештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль – мәдәни ихтыяҗларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү буенча эшләрнең заказчысы булып тора.;

- «Коммерциягә карамаган оешмалар турында»гы 12.01.1996 ел, № 7-ФЗ санлы Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле коммерциягә карамаган оешмаларга ярдәм күрсәтә;

- полициянең участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә җирлекнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында эшләү өчен бина бирә;

- 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр күрсәтелгән вазыйфа буенча вазыйфаларын башкарган чорга торак урын бирә;

- депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен махсус билгеләнгән урыннарны билгели, шулай ук депутатларның сайлаучылар белән очрашуларын уздыру өчен бирелә торган биналар исемлеген һәм аларны бирү тәртибен билгели;

- бердәм җылылык белән тәэмин итүче оешманың җылылык белән тәэмин итү объектларын төзү, реконструкцияләү һәм (яисә) модернизацияләү йөкләмәләрен үтәвенә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

3) территориаль планлаштыру, җирдән һәм башка табигать ресурсларыннан файдалану, әйләнә-тирә табигать мохитен саклау өлкәсендә:

- җирлек чикләрендәге җирләрне резервлауны һәм җир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяҗлар өчен тартып алуны гамәлгә ашыра;

- җирлек чикләрендә муниципаль җир контролен гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда биналарны, корылмаларны тикшерә һәм мондый тикшерүләр барышында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында тәкъдимнәр бирә;

- Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә ирекле корылманы сүтү турында, ирекле корылманы сүтү яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерү турында карарлар кабул итә;

- максатчан билгеләнеше буенча файдаланылмый торган яисә Россия Федерациясе законнарын бозып файдаланыла торган җир кишәрлеген тартып алу турында карарлар кабул итә;

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында каралган очракларда ирекле төзелешне сүтә яисә аны билгеләнгән таләпләргә туры китерүне гамәлгә ашыра;

- экологик хәл турында халыкка хәбәр итә, әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

- федераль закон нигезендә Комплекслы кадастр эшләрен башкаруда катнаша;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- билгеләнгән тәртиптә гражданнарны социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтаҗлар буларак исәпкә ала;

- билгеләнгән тәртиптә торак урыннарын торак булмаган урыннарга һәм торак булмаган урыннарны торак урыннарга күчерү турында карарлар кабул итә, күпфатирлы йорттагы урыннарны үзгәртеп коруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль торак фондының торак урыннарын яшәү өчен яраксыз дип таный, күпфатирлы йортлар, барлык торак урыннары Россия Федерациясе яисә Татарстан Республикасы милкендә булган күпфатирлы йортлардан тыш, авария хәлендәге һәм җимерелергә яисә реконструкцияләнергә тиешле;

- җирлектә яшәүче һәм торак урыннарына мохтаҗ аз керемле гражданнарны торак законнары нигезендә торак урыннары белән тәэмин итә;

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, торак төзелеше өчен шартлар тудыра;

- муниципаль торак фондыннан файдалануны һәм аның сакланышын, әлеге фондның торак урыннарының санитария һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүен муниципаль контрольдә тота;

- җирлек территориясендә хәрәкәт итүче җәмәгать транспортының маршрутларын, хәрәкәт графикларын, тукталыш урыннарын раслый яисә килештерә;

- җәмәгать транспорты тукталышлары өчен билгеләнгән урыннарны төзекләндерүне тәэмин итә;

- халыкны элемтә хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыруны тәэмин итә;

- Җирлек торак пунктлары чикләрендә җирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәэмин итә, парковкалар (парковка урыннары) эшчәнлеген булдыруны һәм тәэмин итүне дә кертеп, автомобиль транспортында, шәһәр җир өсте электр транспортында һәм юл хуҗалыгында поселок торак пунктлары чикләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, юл хәрәкәтен оештыра, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- комплекслы кадастр эшләрен башкаруда федераль закон нигезендә катнаша;

- күчемсез мөлкәтнең элек исәпкә алынган объектларының хокук ияләрен ачыклау буенча карарлар кабул итә һәм җирлек территориясендә күчемсез мөлкәтнең бердәм дәүләт реестрына кертү өчен күчемсез мөлкәт объектларының хокукка ия булучылары турында белешмәләр җибәрә.

5) авыл хуҗалыгын һәм эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә:

- авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү һәм авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү өчен шартлар тудыра, Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

6) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә җирлек чикләрендә Халыкны электр, җылылык, газ һәм су белән тәэмин итүне, су җибәрүне, халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

- халыкны җәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра; базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, җирлек китапханәләренең китапханә фондларын туплауны һәм аларның сакланышын тәэмин итүне оештыра;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны раслый һәм гамәлгә ашыра, җирлек чикләрендә урнашкан муниципаль торак фонды булган күпфатирлы йортларга энергетик тикшерү үткәрә, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру турындагы законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә;

- «Җылылык белән тәэмин итү турында»гы 27.07.2010 ел, № 190-ФЗ санлы Федераль законда каралган җылылык белән тәэмин итүне оештыру вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында гы 07.12.2011 елның № 416-ФЗ санлы Федераль законында каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

- җирлекнең коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программасын, җирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын, җирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын эшли һәм җирлек Советы раславына кертә, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

- җирле халыкның традицион сәнгать иҗатын үстерү өчен шартлар тудыра, җирлектә халык сәнгать һөнәрләрен саклап калуда, торгызуда һәм үстерүдә катнаша;

7) төзекләндерү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерып туплау) һәм ташу эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, аның предметы җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен, социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итү таләпләрен үтәүдән гыйбарәт, күрсәтелгән Кагыйдәләр нигезендә җирлек территориясен төзекләндерүне оештыра, шулай ук шәһәр урманнарыннан, махсус сакланылучы урманнардан файдалануны, саклауны, яклауны, торгызуны оештыра. җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан табигый территорияләр;

- адреслашу объектларына адреслар бирә, адресларны үзгәртә, юкка чыгара, урам-юл челтәре элементларына исемнәр (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яисә муниципальара әһәмияттәге, муниципаль районның җирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), җирлек чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирә, мондый исемнәрне үзгәртә, юкка чыгара, Дәүләт адреслы реестрда;

- җирлек халкының күпләп ял итүе өчен шартлар тудыра һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра, моңа гражданнарның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына ирекле керүен тәэмин итү дә керә;

8) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, Халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә

- җирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яисә арбитраж судында дәүләт хакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының,

предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның җирле үзидарә хокукларын боза торган актларына карата шикаять бирә;

- җирлек чикләрендә коррупциягә каршы көрәш чараларын гамәлгә ашыруны тәэмин итә;

- җәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

- җирлекнең торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын үткәрүне тәэмин итә;

- милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, җирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

- террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук җирлек чикләрендә террорчылык һәм экстремизм күренешләренең нәтиҗәләрен минимальләштерүдә һәм (яисә) бетерүдә катнаша;

- җирлек чикләрендәге гадәттән тыш хәлләрне кисәтүдә һәм алардан килгән зыянны бетерүдә катнаша;

- территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, җирлек халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- җирлек территориясендә һәлакәттән коткару хезмәтләрен һәм (яисә) һәлакәттән коткару формированиеләрен булдыруны, тотуны һәм аларның эшчәнлеген оештыруны гамәлгә ашыра;

- су объектларында кешеләрнең иминлеген тәэмин итү, аларның гомерен һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыра;

- җирле әһәмияттәге махсус сакланылучы табигать территорияләрен саклау һәм алардан файдалану өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясенең су кануннарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесе вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, алардан файдалануны чикләү турында халыкка хәбәр итә;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- җирлек милкендәге җир кишәрлекләре чикләрендә урнашкан территорияләргә карата әйләнә-тирә мохиткә тупланган зыян объектларын ачыклау һәм мондый зыянны бетерүне оештыра;

9) мәдәният, спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

- ял итүне оештыру һәм халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- җирлек милкендәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрне) саклап калуны, алардан файдалануны һәм аларны популярлаштыруны, җирлек территориясендә урнашкан җирле (муниципаль) әһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни ядкарьләрне) саклауны гамәлгә ашыра;

- җирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыра, җирлекнең рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын үткәрүне оештыра;

- балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруда, яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын эшләүдә һәм гамәлгә ашыруда, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруның төп юнәлешләре буенча муниципаль программаларны эшләүдә һәм гамәлгә ашыруда катнаша, җирлектә яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыруны мониторинглауны оештыра һәм гамәлгә ашыра;

10) җирлек җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирлекнең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларын исәпкә ала һәм тиешенчә файдалануны тәэмин итә;

- тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә хисаплар тапшыра;

11) башка вәкаләтләр:

- җирлек ихтыяҗлары өчен ясалма җир кишәрлекләре төзү өчен кирәкле эшләрнең башкарылуын тәэмин итә, федераль закон нигезендә ясалма җир кишәрлеге төзү турында шартнамә төзү хокукына ачык аукцион үткәрә;

- җирлекнең архив фондларын булдыруны тәэмин итә;

- әлеге Уставның 5 статьясындагы 1 өлешенең 9 – 12, 19 һәм 22 пунктларында каралган җирлекнең җирле әһәмиятендәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында гражданнарны ирекле нигездә җирлек өчен социаль әһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) башкаруга җәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

- федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элемтәләрне гамәлгә ашыра;

- Россия Федерациясендә муниципаль-хосусый партнерлык өлкәсендә гавами партнер булып тора һәм «Россия Федерациясендә дәүләти-хосусый партнерлык, муниципаль-хосусый партнерлык һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында»гы 2015 елның 13 июлендәге 224-ФЗ санлы Федераль законның 18 статьясындагы 2 өлешендә каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора;

- "Шәхси ярдәмче хуҗалык турында"гы 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә гражданнар алып бара торган шәхси ярдәмче хуҗалыкларны хуҗалык кенәгәләрендә исәпкә ала;

- җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра, моңа законнарда, әлеге Уставта, җирлек Советы

карарларында җирлек Советы яисә җирлекнең башка җирле үзидарә органнары компетенциясенә кертелгән вәкаләтләр керми.

2. Җирлек башкарма комитеты җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыра:

1) җирлек музейларын төзи;

2) җирлектә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләр кыла;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген гамәлгә ашыруда катнаша;

4) җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә ярдәм күрсәтә һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра;

6) җирлек территориясендәге муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

7) муниципаль янгыннан саклау булдыра;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыра;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтә;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында»гы 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ санлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумроссия иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан төзелгән оешмаларга ярдәм күрсәтә;

11) Социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга муниципаль торак фондыннан торак урыннарын торак законнары нигезендә бирә;

12) җирлек территориясендә яшәүче хуҗалары булмаган хайваннар белән эш итү эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»гы 23.06.2016 елгы 182-ФЗ санлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыра;

14) инвалидларның, сәламәтлеге мөмкинлекләре чикләнгән затларның Физик культурасын һәм спортын, адаптив физик культураны һәм адаптив спортны үстерүгә ярдәм итә;

15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында»гы 1992 елның 7 февралендәге 2300-I санлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыра;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорына торак урын бирә;

17) алкоголь, наркотик яисә башка төрле токсик исерек хәлдәге затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыра.

3. Җирлекнең башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган була.

Муниципаль контроль өлкәсендә җирлек башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) җирлек территориясендә муниципаль контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында»гы 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ санлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре җирлек башкарма комитеты органнарына мондый органнарның статусын билгели торган хокукый актлар нигезендә йөкләнергә мөмкин.

51 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесе

1. Җирлек Башкарма комитетын җирлек башкарма комитеты җитәкчесе җитәкли.

2. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе җирлек җирле үзидарәсенең әлеге вазыйфага контракт буенча билгеләнеп куела торган вазыйфаи заты булып тора.

3. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

4. Оештыру-боеру функцияләрен башкару өчен җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең урынбасарлары була.

Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган йә аңа карата суд карары буенча сак астына алу яисә вазыйфасыннан вакытлыча читләштерү рәвешендә процессуаль мәҗбүр итү чаралары кулланылган очракта, ул вакытлыча булмаганда (авыруга яисә отпускка бәйле рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үтәү мөмкинлеге булмаганда, аның вәкаләтләрен җирлек башкарма комитеты җитәкчесе урынбасары вакытлыча башкара.

5. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе, укытучылык, фәнни һәм башка иҗат эшчәнлегеннән тыш, эшкуарлык, шулай ук бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә хокуклы түгел. Шул ук вакытта укытучылык, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, бары тик чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары исәбенә генә

финанслана алмый. Җирлекнең башкарма комитеты җитәкчесе, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительләр яисә күзәтчелек советлары, чит ил коммерциягә карамаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә хокуклы түгел.

6. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе “Коррупциягә каршы көрәш турында”гы 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ санлы Федераль закон, “Дәүләт вазыйфаларын биләүче затлар һәм аларның керемнәренә башка затлар чыгымнарының туры килүен тикшереп тору турында”гы 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ санлы Федераль закон, “Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) алардан файдалануны тыю турында”гы 79-ФЗ санлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәргә тиеш.

52 статья. Җирлек Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләп кую тәртибе

1. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү конкурс нигезендә башкарыла.

Конкурс шартлары, аны үткәрү датасы, вакыты һәм урыны турындагы белешмәләр, контракт проекты массакүләм мәгълүмат чараларында конкурс уздыру көненә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга тиеш.

2. Конкурс уздыру өчен Конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Конкурс комиссиясе әгъзаларының яртысы – җирлек Советы, ә икенче яртысы Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләп куела.

3. Зат җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфасына конкурс комиссиясе тарафыннан конкурс нәтиҗәләре буенча тәкъдим ителгән кандидатлар арасыннан җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе өчен контракт шартлары җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә җирлек Советы тарафыннан һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирлекнең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә Татарстан Республикасы законы белән раслана.

5. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе белән килешү җирлек башлыгы тарафыннан төзелә.

53 статья. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре чоры

1. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вазыйфага затны Башкарма комитет җитәкчесе вазыйфасына билгеләп кую турында Карар кабул иткән җирлек Советы вәкаләтләре чорына (яңа чакырылыш җирлек Советы эшли башлаган көнгә кадәр) кимендә ике елга билгеләнә.

2. Җирлек Советының вәкаләтләре чоры тәмамлангач, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе билгеләнгән тәртиптә җирлек Башкарма комитетының яңа җитәкчесе билгеләнгәнче үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны дәвам итә.

54 статья. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләре

1. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе:

1) җирлек башкарма комитеты эшчәнлегенә бер башлыклыклык принципларында җитәкчелек итә һәм җирлек башкарма комитеты тарафыннан үз компетенциясенә кергән вәкаләтләрне үтәү өчен шәхси җаваплы була;

2) җирлек Советы, җирлек башлыгы, җирлекнең башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә җирлек башкарма комитетын тәкъдим итә;

3) җирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны җирлек Советы каравына тапшыра;

4) җирлек Советына җирлекнең социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проектын һәм аның үтәлеше турындагы хисапларны карауга тәкъдим итә;

5) Башкарма комитет структурасы проектын җирлек Советы раславына кертә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды тарафыннан билгеләнгән расланган структура нигезендә җирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

6) җирлек башлыгы белән килештереп Башкарма комитет җитәкчесе урынбасарларын билгеләп куя һәм вазыйфаларыннан азат итә, алар арасында вазыйфаларны бүлә, муниципаль хезмәткәрләрне һәм җирлек Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар җаваплылык чаралары күрә;

7) расланган бюджет нигезендә җирлек акчалары белән үз вәкаләтләре чикләрендә эш итә;

8) җирлекнең җирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхсән җаваплы була; тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча тиешле законнар нигезендә һәм аларны үтәү йөзеннән муниципаль хокукый актлар чыгара;

9) җирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар, шулай ук

җирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актлар чыгара;

10) елга кимендә бер мәртәбә яисә җирлек башлыгы, җирлек Советы таләбе буенча җирлек Советына үзенең эшчәнлеге һәм җирлек башкарма комитеты эшчәнлеге, шул исәптән җирлек Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында хисаплар тапшыра;

11) җирлек башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими мәгълүмат бирә, җирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнарны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнарны шәхсән кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда җирлек мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау чараларын күрә, җирлек башкарма комитеты исеменнән судка гаризалар бирә, ышанычнамәләр бирә;

13) җирлек башлыгына Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит дәүләт гражданлыгы туктатылуы турында язма рәвештә хәбәр итәргә тиеш – чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә яисә чит дәүләт гражданлыгын (гражданлыгын) алуда йә яшәүгә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының йә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документ алуда катнашучы бу хакта аңа билгеле булган көнне, ләкин Россия Федерациясе гражданлыгы йә чит дәүләт гражданлыгы туктатылган яисә чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) алынган йә яшәүгә рөхсәт яисә әлеге пунктта каралган башка документ алынган көннән алып биш эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итә;

14) законнар, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

55 статья. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) вафат булу;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) әлеге статьяның 2 өлеше нигезендә контракт өзелгәндә;

4) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфасыннан азат итү;

5) суд тарафыннан хокукка сәләтсез яисә хокукка сәләте чикләнгән дип танылу;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип танылса яисә вафат дип игълан ителсә;

7) аңа карата судның гаепләү хөкеме законлы көченә кергәндә;

8) даими яшәү урынына Россия Федерациясеннән читкә китү;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын йә чит дәүләт гражданлыгын туктату – чит ил гражданы җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучының чит дәүләт гражданлыгы (гражданлыгы) йә яшәүгә рөхсәте яисә Россия Федерациясе гражданының йә Россия Федерациясе халыкара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы чит ил гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслый торган башка документы булу, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яисә аны алмаштыручы альтернатив граждан хезмәтенә җибәрү;

11) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук җирлек бетерелгән очракта җирлекне үзгәртеп кору;

12) шәһәр округы белән берләшүгә бәйле рәвештә җирлекнең муниципаль берәмлек статусын югалтуы;

13) җирлек чикләре үзгәрү яисә җирлекнең шәһәр округы белән берләшүе нәтиҗәсендә җирлек сайлаучылары санының 25 проценттан артыгракка артуы;

14) җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе вәкаләтләрен башкаручы вазыйфасына керешкәннән соң;

15) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу очрагында.

2. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе белән Контракт якларның килешүе буенча яисә суд тәртибендә гариза нигезендә өзелергә мөмкин:

1) җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә, шулай ук әлеге Уставның 51 статьясындагы 5 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә җирлек Советы яисә җирлек башлыгы;

2) Татарстан Республикасы Рәисе – федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирлек җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә контракт шартларын бозуга, шулай ук әлеге Уставның 51 статьясындагы 5 өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә;

3) җирлек башкарма комитеты җитәкчесен - җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контракт шартлары бозылуга бәйле рәвештә.

3. «Коррупциягә каршы тору турында»гы 25.12.2008 елгы 273-ФЗ санлы Федераль законда, «Дәүләт вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору

турында»гы 2012 елның 3 декабрендәге 230-ФЗ санлы Федераль законда, «Аерым категория затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм аларның счетлары (кертемнәре) булуны, акчалар һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яки) алардан файдалануны тыю турында»гы 07.05.2013 елның № 79-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны үтәмәүгә, бурычларны үтәмәүгә бәйле рәвештә, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе белән Контракт Татарстан Республикасы Рәисенең гаризасы нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин.

VI бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕҢ БАШКА ОРГАННАРЫ. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҮЗАРА ЭШЧӘНЛЕГЕ

56 статья. Җирлекнең контроль-хисап органы

1. Җирлекнең контроль-хисап органы Даими эшләүче, финанс контроленең коллегиаль органы булып тора, аның вәкаләтләрен Ютазы муниципаль районының Контроль-хисап палатасы башкара.

2. Ютазы муниципаль районы Контроль-хисап палатасының оештыру һәм эшчәнлек тәртибе, вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, «Россия Федерациясе субъектларының, федераль территорияләрнең һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенең гомуми принциплары турында»гы 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ санлы федераль закон, 06.10.2003 елның № 131-ФЗ санлы «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»гы Федераль Закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, әлеге устав,

Татарстан Республикасы Ютазы район Советы тарафыннан расланган Ютазы муниципаль районының Контроль-хисап палатасы турында нигезләмә, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнарын оештыруны һәм аларның эшчәнлеген хокукый җайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

57 статья. Җирлек Советы, җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты һәм җирлекнең башка җирле үзидарә органнарының үзара эшчәнлеге нигезләре

1. Әлеге уставта билгеләнгән вәкаләтләр бүленеше нигезендә җирлек Советы, җирлек башлыгы һәм җирлек башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль рәвештә башкара.

2. Җирлек советы һәм җирлек башкарма комитеты җирлекнең икътисадый һәм социаль үсеше процессларына нәтиҗәле идарә итү

максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә законнарда, әлеге Уставта билгеләнгән рәвешләрдә үзара хезмәттәшлек итәргә тиеш.

3. Җирлек советы һәм җирлек башкарма комитеты кабул ителгән муниципаль хокукый актларны имзаланган көннән алып җиде көн эчендә бер-берсенә җибәрәләр.

4. Җирлек советы, җирлек башлыгы җирлек Башкарма комитетының, җирлек Башкарма комитетының башка вазыйфаи затларының муниципаль хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару яисә үзгәртү турындагы тәкъдим белән җирлек башкарма комитеты җитәкчесенә мөрәҗәгать итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе җирлек Советына, җирлек башлыгына җирлек Советының, җирлек башлыгының хокукый актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү турында тәкъдим белән мөрәҗәгать итәргә, шулай ук аларга суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Җирлек башлыгы җирлек Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә җирлек Советы эш планнарын һәм җирлек Советы карарлары проектларын җирлек башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

7. Җирлек Советы һәм аның органнары утырышларында, җирлек башлыгы үткәрә торган утырышларда җирлек башкарма комитеты җитәкчесе, аның урынбасары яисә алар вәкаләт биргән затлар киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы. Җирлек Башкарма комитетының вазыйфаи затлары язма чакыру булганда җирлек Советы утырышларында катнашырга тиеш.

8. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе үткәргән утырышларда җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

9. Җирлекнең башка җирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлек тәртибе җирлек Советы тарафыннан билгеләнергә мөмкин.

57 статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнары арасындагы бәхәсләрне хәл итү

Җирлек җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедураларын үткәрү юлы белән йә суд тәртибендә хәл ителә.

VII бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАН-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

59 статья. Җирлекнең юридик зат хокукларына ия җирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокуклары җирлек советына һәм җирлек башкарма комитетына бирелә.

2. Җирлек башкарма комитеты структурасы нигезендә җирлек Советы карары буенча җирлек башкарма комитетының аерым органнарына юридик зат хокуклары бирелергә мөмкин.

60 статья. Юридик затлар буларак җирлекнең җирле үзидарә органнары

1. Җирлек исеменнән мөлкәти һәм башка хокуклар һәм бурычлар алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычнамәсез җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе чыгыш ясарга мөмкин.

2. Җирлекнең юридик зат хокуклары бирелгән җирле үзидарә органнары идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыру өчен төзелә торган муниципаль казна учреждениеләре булып торалар һәм федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә юридик затлар буларак дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

61 статья. Җирлекнең җирле үзидарә органнарын финанслау

Җирлекнең җирле үзидарә органнарын тоту чыгымнарын финанслау бары тик җирлек бюджетының үз керемнәре исәбеннән генә гамәлгә ашырыла.

VIII бүлек. ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫНА ҺӘМ ҖИРЛЕКНЕҢ БАШКА ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНА БИРЕЛӘ ТОРГАН СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘР

62 статья. Җирлек башлыгына һәм җирлекнең башка вазыйфаи затларына бирелә торган социаль һәм башка гарантияләр

Җирлек башлыгы һәм җирлекнең башка вазыйфаи затлары эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында»гы 2009 елның 12 декабрендәге 15-ТРЗ санлы Татарстан Республикасы Законы һәм җирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

63 статья. Җирлек Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре

1. Даими булмаган нигездә эшләүче җирлек Советы депутатына җирлек Советы һәм аның органнары утырышларында катнашкан, җирлек Советы йөкләмәләрен үтәгән вакыт өчен акчалата компенсация һәм гамәлдәге законнарда каралган башка түләүләр түләнә.

Җирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен даими булмаган нигездә гамәлгә ашыру өчен эш урынын (вазыйфасын) дәвамлылыгы аена ике эш

көненнән кимрәк һәм алты эш көненнән артыграк булган чорга саклап калу гарантияләнә.

64 статья. Җирлек башлыгының, җирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Җирлек Советы депутатларын җинаять яисә административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, тентүдә, сорау алуда, аларга карата бүтән төрле җинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук җирлек Советы депутатларына, алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыннарына, аларның багажына, шәхси һәм шәхси багажларына карата оператив-эзләү чаралары үткәргәндә җирлек Советы депутатларының, шул исәптән җирлек башлыгының хокуклары гарантияләре хезмәт транспорт чаралары, язышулар, алар файдалана торган элемтә чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

2. Җирлек Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр өчен, шул исәптән вәкаләтләре чоры тәмамлангач та, Федераль закон нигезендә җинаять яисә административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә җирлек Советы депутаты тарафыннан гавами мыскыллаулар, яла ягулар яисә федераль законда җаваплылык каралган башка хокук бозулар булган очракларга кагылмый.

IX бүлек. ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҺӘМ ҖИРЛЕК ҖИРЛЕ ҮЗИДАРӘСЕ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ҖАВАПЛЫЛЫГЫ

65 статья. Җирле үзидарә органнарының һәм җирлек җирле үзидарәсе вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары федераль кануннар нигезендә җирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында җаваплы булалар.

66 статья. Җирле үзидарә органнарының, җирлек Советы депутатларының җирлек халкы алдында җаваплылыгы

1. Җирле үзидарә органнарының җирлек халкы алдындагы җаваплылыгы федераль кануннарда билгеләнгән тәртиптә башлана.

2. Җирлек Советы депутатларының, шул исәптән җирлек башлыгының, җирлек халкы алдында җаваплылыгы тиешле депутат тарафыннан үзен сайлаган җирлек халкының ышанычын югалту нәтиҗәсендә башлана.

3. Җирлек халкының ышанычын югалткан җирлек Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, әлеге Уставның 13 статьясында каралган очракларда һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

67 статья. Җирлек җирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының дәүләт алдында җаваплылыгы

1. Җирлек Советының, җирлек башлыгының, җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең дәүләт алдындагы җаваплылыгы, алар Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм әлеге Уставны бозган очракта, шулай ук җирлекнең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләре тиешенчә гамәлгә ашырылмаган очракта, тиешле суд карары нигезендә федераль законнар нигезендә башлана.

2. Җирлек Советын тарату, җирлек башлыгын, җирлек башкарма комитеты җитәкчесен вазыйфасыннан азат итү һәм отставкага җибәрү нигезләре һәм тәртибе «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон белән билгеләнә».

68 статья. Җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы

Җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында җаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башлана.

69 статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарларга, җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) судка шикаять белдерү

Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарларга, җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазыйфаи затларының карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмавына) законда билгеләнгән тәртиптә судка яисә Арбитраж судка шикаять белдерелергә мөмкин.

70 статья. Ышанычны югалтуга бәйле рәвештә затларны, муниципаль вазыйфаларны эштән азат итү (вазыйфаларыннан азат итү)

1. Муниципаль вазыйфаны биләүче зат федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә, ышанычын югалтуга бәйле рәвештә, эштән азат ителергә (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш:

1) затның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яисә) җайга салу буенча чаралар күрмәве;

2) затның үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырмавы йә, әгәр федераль законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, белә торып дөрес булмаган яисә тулы булмаган белешмәләр тапшыруы;

3) коммерция оешмасының идарә органы эшчәнлегендә затның түләүле нигездә катнашуы, федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш;

4) затның эшкуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыруы;

5) әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, затның идарә органнары, попечительлек яисә күзәтчелек советлары, коммерциягә карамаган чит ил хөкүмәтнеке булмаган оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә торган яисә китерергә мөмкин шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында билгеле булган муниципаль вазыйфаны биләүче зат, муниципаль вазыйфаны биләүче зат үзенә буйсынган зат ягы булган мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яисә) җайга салу чараларын күрмәгән очракта да, ышанычын югалтуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфасыннан азат ителергә) тиеш.

X бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

71 статья. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Җирлекнең муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) җирлек уставы, җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

2) җирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

3) җирлек башлыгының, җирлек Башкарма комитетының, җирле үзидарәнең башка органнарының һәм вазыйфаи затларының әлеге Уставта каралган хокукый актлары.

2. Җирлек уставы һәм җирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль норматив хокукый актлар системасында югары юридик көч актлары була, турыдан-туры гамәлгә керә һәм җирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль норматив хокукый актлар әлеге уставка һәм җирле референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары кабул иткән муниципаль хокукый актлар җирлекнең бөтен территориясендә мәҗбүри үтәлергә тиеш.

Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданнар, оешмалар җитәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының вазыйфаи затлары һәм җирле

үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

4. Муниципаль хокукый актлар, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бетерелгән йә күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеге үзгәргән очракта, тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан юкка чыгарылырга яисә аларның гамәлдә булуы туктатып торылырга мөмкин - муниципаль хокукый актның гамәлдә булуын юкка чыгару яисә туктатып тору вакытына вәкаләтләренә тиешле муниципаль хокукый актны кабул итү (чыгару) кертелгән җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан, шулай ук суд тарафыннан; ә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны җайга сала торган өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы тарафыннан (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы).

5. Норматив характердагы булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы, Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилнең Эшкуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәсен алган очракта, аны кабул иткән (чыгарган) җирле үзидарә органы яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан кичекмәстән туктатып торыла. Алынган күрсәтмәнең үтәлеше турында җирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә - өч көн эчендә, ә җирле үзидарәнең вәкиллекле органнары алар карар кабул иткән көннән соң өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

72 статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне җирлек халкы тарафыннан турыдан-туры хәл итү гражданнарның җирле референдумда (гражданнар җыенында) белдерелгән турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Җирлектә яшәүчеләрнең турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль норматив хокукый акт кабул итү (чыгару) таләп ителсә, күрсәтелгән актны кабул итү (чыгару) компетенциясенә кергән җирле үзидарә органы яисә җирлек җирле үзидарәсенең вазыйфаи заты референдумда (гражданнар җыенында) кабул ителгән карар үз көченә кергән көннән алып 15 көн эчендә әзерлек срогын билгеләргә һәм (яисә) тиешле муниципаль норматив хокукый акт кабул ителгәндә. Күрсәтелгән срок өч айдан артмаска тиеш.

3. Гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүе юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль норматив хокукый

актны чыгару срогын бозу җирлек башлыгын чакыртып алу, җирлек башкарма комитеты җитәкчесен эштән азат итү яисә җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

73 статья. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләренең эчтәлеге

1. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре җирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре мәсьәләләрне җайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрне карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның фасадларының һәм киртәләү конструкцияләренең тышкы күренеше;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, тоту һәм торгызу, шул исәптән җир эшләре үткәрелгәннән соң да;

4) биналарны, корылмаларны, корылмаларны архитектур яктыртуны да кертеп, җирлек территориясен яктыртуны оештыру;

5) җирлек территориясен яшелләндерүне оештыру, торак пунктлар чикләрендә урнашкан газоннарны, чәчәк бакчаларын һәм үләнчел үсемлекләр биләгән башка территорияләрне төзү, тоту, торгызу һәм саклау тәртибен кертеп;

6) җирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр, вывескалар урнаштыру;

7) балалар һәм спорт мәйданчыкларын, хайваннар йөртү мәйданчыкларын, парковкаларны (парковка урыннарын), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту;

8) җәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, юлларны, сукмакларны оештыру;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итү максатларында җирлек территориясен төзекләндерү;

10) җирлек территориясен җыештыру, шул исәптән кышкы чорда да;

11) яңгыр суларының агып төшүен оештыру;

12) җир эшләрен башкару тәртибе;

13) якындагы территорияләр чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләре һәм (яисә) башка законлы хуҗалары булган, шул исәптән биналарның, төзелешләрнең, корылмаларның, җир кишәрлекләренең (күпфатирлы йортлардагы урыннарның милекчеләреннән һәм (яисә) башка хуҗаларыннан тыш) катнашуы;

14) Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртип нигезендә янәшәдәге территорияләрнең чикләрен билгеләү

15) җирлек территориясен бәйрәмчә рәсмиләштерү;

16) җирлек территориясен төзекләндерү чараларын гамәлгә ашыруда гражданнарның һәм оешмаларның катнашу тәртибе.

74 статья. Җирлек җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгаралар::

1) җирлек Советы-җирлек Советы карары;

2) җирлек башлыгы-җирлек башлыгы карарларын һәм күрсәтмәләрен; җирлек Советы карарларын һәм күрсәтмәләрен.

3) җирлек башкарма комитеты җитәкчесе-җирлек башкарма комитеты карарлары һәм күрсәтмәләре.

2. Җирлек җирле үзидарәсенең башка вазыйфаи затлары әлеге уставларда, аларның статусын билгели торган башка муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгаралар.

75 статья. Муниципаль хокукый актлар әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатлары, җирлекнең башка сайланулы җирле үзидарә органнары, башкарма комитет җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре, Татарстан Республикасы Ютазы районы прокуроры, шулай ук районның Контроль-хисап палатасы тарафыннан аның карамагындагы мәсьәләләр буенча кертелергә мөмкин.

2. Татарстан Республикасы Ютазы районы прокуроры үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү кирәклеген билгеләгәндә муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яисә кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы.

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм рәвеше тиешенчә җирлек Советы Регламентында, җирлек башлыгы, җирлек башкарма комитеты җитәкчесе тарафыннан билгеләнә.

76 статья. Җирлек советының хокукый актлары

1. Җирлек Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, устав белән үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча җирлек территориясендә үтәлүе мәҗбүри булган кагыйдәләрне билгели торган карарлар, җирлек башлыгын отставкага җибәрү турында карарлар, шулай ук җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре һәм федераль

законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән үз компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар кабул итә.

2. Җирлек Советының җирлек территориясендә үтәлүе мәҗбүри булган кагыйдәләрне билгели торган карарлары, әгәр федераль законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санынна күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Җирлек Советы карарларын кабул иткәндә җирлек башлыгы тавышы җирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

3. Җирлек Советының җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм юкка чыгаруны, чыгымнарны җирлек бюджеты акчаларыннан башкаруны күздә тоткан карарлары җирлек Советы каравына бары тик җирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән бәяләмә карар проекты җирлек башкарма комитетына тапшырылган көннән алып утыз көн эчендә җирлек Советына тапшырыла.

4. Җирлек Советы карарлары алар кабул ителгән көннән алып өч көн эчендә җирлек башлыгы тарафыннан имзалана һәм әлеге уставта билгеләнгән тәртиптә халыкка җиткерелә.

77 статья. Җирлек башлыгының хокукый актлары

Җирлек башлыгы законнарда, әлеге Уставта, җирлек Советы карарларында билгеләнгән үз вәкаләтләре чикләрендә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре, шулай ук аның вәкаләтләренә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

78 статья. Җирлек башкарма комитеты җитәкчесенең хокукый актлары

Җирлек башкарма комитеты җитәкчесе федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, әлеге Уставта, җирлек Советының норматив хокукый актларында билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә җирлек Башкарма комитетының җирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча карарларын, шулай ук җирлек Башкарма комитетының җирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләрен чыгара.

79 статья. Муниципаль норматив хокукый актларны халыкка җиткерү һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе

1. Кеше һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар, гамәлгә куючысы район булган оешмаларның хокукый статусын билгели торган муниципаль норматив хокукый актлар, шулай ук җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

2. Муниципаль норматив хокукый актны, шул исәптән җирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүне рәсми рәвештә халыкка җиткерү булып түбәндәгеләр тора:

1) Тулы текстны Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (https://pravo.tatarstan.ru, массакүләм мәгълүмат чарасын теркәү турында таныклык № ФС77-60244 от 17.12.2013 ел, федераль элемтә, мәгълүмат технологияләре һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек хезмәте (Роскомнадзор) тарафыннан бирелгән) яисә "Ютазы таңы" ("Ютазинская новь") вакытлы матбугат басмасында (массакүләм мәгълүмат чарасын теркәү турында таныклык № ФС77-47613 от 07.12.2011 ел, федераль элемтә, мәгълүмат технологияләре һәм массакүләм коммуникацияләр өлкәсендә күзәтчелек хезмәте (Роскомнадзор) тарафыннан бирелгән) рәсми бастырып чыгару.

2) Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының рәсми сайтында Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының «рәсми Татарстан» бердәм порталын урнаштыру, түбәндәге адрес буенча: http://jutaza.tatarstan.ru/.

3) җирлек территориясендә урнашкан махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт; Урыссу урамы, 1Б йорт.

3. Гражданнарның Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталына керүен тәэмин итү өчен түбәндәге адреслар буенча урнашкан «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәренә тоташу пунктлары эшли: Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районының "шәһәр тибындагы Урыссу бистәсе" муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты бинасы.

4. Муниципаль норматив хокукый актлар, җирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр, федераль закон белән таратылуы чикләнгән белешмәләр булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып 10 көн эчендә халыкка җиткерелә.

5. Район Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

6. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелмәгән муниципаль хокукый актлар, әгәр актның үзендә башкасы билгеләнмәгән булса, аларга имза салынган көннән үз көченә керә.

7. «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге тиешле сайтларның домен исемнәрен һәм аларны муниципаль хокукый актларны, шул исәптән җирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләрне халыкка җиткерү гамәлгә ашырыла торган массакүләм мәгълүмат чаралары буларак теркәү турындагы белешмәләрне күрсәтеп, вакытлы матбугат басмалары, челтәр басмалары исемлеге район Башлыгының хокукый актын бастырып чыгару юлы белән гомуми игътибарга җиткерелә (рәсми бастырып чыгарудан тыш)

XI бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДЫЙ НИГЕЗЕ

80 статья. Җирлекнең икътисадый нигезе

Җирлекнең икътисадый нигезен җирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт, җирлек бюджеты акчалары, шулай ук җирлекнең мөлкәти хокуклары тәшкил итә.

81 статья. Җирлекнең муниципаль мөлкәте

1. Муниципаль берәмлекләр милкендә булырга мөмкин:

1) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законда билгеләнгән җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым вәкаләтләрне гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

3) җирлек Советының норматив хокукый актлары нигезендә җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген тәэмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) федераль законнар белән җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән һәм җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итү өчен кирәкле мөлкәт;

5) «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Җирлекнең әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган мөлкәткә милек хокукы барлыкка килгән очракларда күрсәтелгән мөлкәт яңадан профильләштерелергә (мөлкәтнең максатчан билгеләнеше үзгәрергә) йә читләштерелергә тиеш. Мондый мөлкәтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

82 статья. Җирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, аннан файдалану һәм аның белән эш итү

1. Җирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм җирлек җирле үзидарә органнарының алар нигезендә кабул ителә торган норматив хокукый актлары нигезендә җирлек исеменнән муниципаль мөлкәткә мөстәкыйль хуҗа булалар, алардан файдаланалар һәм алар белән эш итәләр.

2. Җирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне федераль законнар нигезендә физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнарына, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарына вакытлыча яисә даими файдалануга тапшырырга, читләштерергә, башка алыш-бирешләр башкарырга хокуклы.

3. Җирлекнең башкарма комитеты муниципаль мөлкәт реестрын Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан вәкаләт бирелгән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә алып бара.

4. Җирлек башкарма комитеты Россия Федерациясенең электр энергетикасы турындагы законнарында билгеләнгән очракларда, тәртиптә һәм шартларда муниципаль милектәге, система барлыкка китерүче территориаль челтәр оешмасының яисә Татарстан Республикасы чикләрендә эш итүче территориаль челтәр оешмасының электр челтәре хуҗалыгы объектларын түләүсез биләүгә һәм файдалануга тапшыруны гамәлгә ашыра.

83 статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1. Җирлек муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр төзи, үзгәртеп оештыра һәм бетерә, Хуҗалык җәмгыятьләре, шул исәптән җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара җәмгыятьләр төзүдә катнаша ала. Муниципаль предприятиеләргә һәм учреждениеләргә карата Гамәлгә куючының функцияләрен һәм вәкаләтләрен җирле үзидарәнең вәкаләтле органнары башкара.

2. Гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен башкаручы җирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрнең максатларын, шартларын һәм эшчәнлек тәртибен билгелиләр, аларның уставларын раслыйлар, әлеге предприятиеләр һәм учреждениеләрнең җитәкчеләрен вазыйфага билгелиләр һәм вазыйфаларыннан азат итәләр, аларның эшчәнлеге турында әлеге Уставта каралган тәртиптә хисаплар тыңлыйлар.

3. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирлек исеменнән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидияле җавап бирәләр һәм аларның үтәлешен Россия Федерациясе Граждан кодексында билгеләнгән тәртиптә тәэмин итәләр.

84 статья. Җирлекнең муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә җирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль мөлкәттән файдаланудан һәм хосусыйлаштырудан кергән керемнәр җирлек бюджетына керә.

85 статья. Җирлек җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Җирлек җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, әгәр законнарда башкасы билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

XII бүлек. ҖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

86 статья. Җирлек бюджеты

1. Җирлекнең үз бюджеты бар.

2. Җирлек бюджеты җирлек Советының муниципаль норматив хокукый акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.

3. Җирлек бюджетында җирле үзидарә органнары тарафыннан җирлекнең җирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган җирлекнең чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган җирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары федераль законнарда һәм Россия Федерациясенең алар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына җирлек бюджеты үтәлеше турында хисаплар тапшыралар.

87 статья. Җирлектә бюджет процессы

1. Җирлек бюджетын төзү, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Җирлек бюджетын төзү, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

2. Җирлек бюджеты проекты, җирлек Советының җирлек бюджетын раслау турындагы карары, аның үтәлеше турында еллык хисап,

җирлек бюджеты үтәлеше барышы турында һәм җирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында кварталлык белешмәләр, аларны акчалата тотуга факттагы чыгымнарны күрсәтеп, рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

3. Җирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елы һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проекты җирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында җирлекнең социаль-икътисадый үсеш фаразы нигезендә төзелә.

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проекты Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә җирлек башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм вакытларда төзелә.

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгегә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләрне) билгеләүче нигезләмәләрендә;

Татарстан Республикасы Рәисенең Татарстан Республикасы Дәүләт Советына юлламасы;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

социаль-икътисадый үсеш фаразлары;

озак сроклы чорга бюджет фаразында (бюджет фаразы проектында, бюджет фаразына үзгәрешләр проектында);

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карарда «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы» муниципаль берәмлеге бюджетының төп характеристикалары булырга тиеш, аларга җирлек бюджеты керемнәренең гомуми күләме, җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләме, җирлек бюджеты кытлыгы, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

8. Җирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнә:

- җирлек бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

- җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

- чыгым төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) йә чыгымнарны каплау төрләренең бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары һәм эшчәнлекнең

программада булмаган юнәлешләре буенча, чыгымнар төрләренең төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) чыгымнарның максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре), бюджетлар чыгымнары классификациясенең чираттагы финанс елына һәм план чорына классификация төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, муниципаль хокукый актта билгеләнгән очракларда бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә җибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренең гомуми күләме;

- Чираттагы финанс елында һәм план чорында башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- Бюджет раслана торган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме, бюджет расланган очракта, чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында Поселения бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган керемнәрне исәпкә алмыйча);

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары;

- Чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына һәм һәр елга муниципаль эчке бурычның югары чиге

- план чорын, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиген күрсәтеп;

- җирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, җирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

9. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турында карар проекты расланган бюджетның план чоры параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

10. Җирлек советына чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карарлар проекты белән бер үк вакытта:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында җирлекнең социаль-икътисадый үсешенең якынча йомгаклары һәм агымдагы финанс елында җирлекнең социаль - икътисадый үсешенең көтелә торган йомгаклары;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлекнең берләштерелгән бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет кытлыгы (профициты)) фаразы;

- җирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплары;

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан (Чираттагы финанс елыннан) соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелә торган үтәлешен бәяләү;

- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганаклары реестрлары;

- башка документлар һәм материаллар.

Бюджет турында карар белән бюджет ассигнованиеләрен муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре буенча бүлү расланган очракта, бюджет турындагы карар проектына муниципаль программаларның паспортлары тапшырыла.

Бюджет турындагы карар проектында бюджет ассигнованиеләрен бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлгән кушымта булмаган очракта, бюджет ассигнованиеләрен бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бүлгән кушымта бюджет турындагы карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексы, алар нигезендә Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган федераль законнар нигезендә җирлек башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

12. Җирлекнең башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына җирлек бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябреннән дә соңга калмыйча җирлек Советы каравына кертә.

13. Җирлек Советының муниципаль норматив хокукый актында билгеләнгән җирлек бюджеты турындагы карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан бюджет турындагы карарның үз көченә керүен, шулай ук күрсәтелгән карар белән

күрсәткечләрне һәм характеристикаларны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә раслауны күздә тотарга тиеш.

14. Җирлек бюджеты турындагы карар, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яисә) җирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә була.

Җирлек бюджеты турындагы карар билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

15. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирлек бюджетының балансплы булуын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, кытлык күләме, муниципаль бурычның күләме һәм структурасы, җирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәү буенча билгеләнгән федераль законнарның һәм Татарстан Республикасы законнарының үтәлешен тәэмин итәләр.

16. Җирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе Бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә төзелә.

17. Җирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган рәвешләрдә гамәлгә ашырыла.

18. Федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен финанслауга җирлек бюджеты чыгымнарын гамәлгә ашыру, федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очраклардан тыш, рөхсәт ителми.

19. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

88 статья. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар «дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында»гы 2014 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ санлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр җирлекнең җирле бюджеты акчалары исәбеннән сатып алына.

89 статья. Җирлек гражданнарының үзара салым акчалары

1. Гражданнарның үзара салым акчалары дигәндә гражданнарның җирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләрне хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр түләүләре аңлашыла. Гражданнарның үзара салымы тәртибендә түләүләр күләме муниципаль берәмлектә (торак пунктта (яисә аның

территориясенең бер өлешендә) яшәүчеләрнең барысы өчен дә абсолют зурлыкта бертигез итеп билгеләнә, моңа саннары муниципаль берәмлектә (торак пунктта (яисә аның территориясенең бер өлешендә) яшәүчеләрнең гомуми санының 30 процентыннан артмаска һәм алар өчен түләүләр күләме киметелергә мөмкин булган аерым категорияләр керми.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән гражданнарның бер тапкыр түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда, ә «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.1 пунктында каралган очракларда гражданнар җыенында хәл ителә.

3. Гражданнарның бер тапкыр түләүләрен җыю турында җирле референдум (гражданнар җыены) карары басылып чыкканнан соң җирлек башкарма комитеты:

- гражданнарның үзара салым акчаларын туплау өчен җирлек (муниципаль район) территориясендә урнашкан Россия банкы учреждениесендә махсус счет ача;

- референдум (гражданнар җыены) карарында каралган эшләрне башкаруны оештыра һәм аларның үтәлеше турында әлеге карарда каралган тәртиптә җирлек халкы алдында хисап бирә.

4. Гражданнарның үзара салым акчалары җирлек бюджетының үз керемнәренә керә.

90 статья. Инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягыннан һәм башкача тәэмин итү

1. «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»гы 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ санлы Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициатив проектларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәэмин итү чыганагы булып, шул исәптән инициатив түләүләр күләмнәрен һәм (яисә) Татарстан Республикасы бюджетыннан җирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында бирелгән бюджетара трансфертлар.

2. Инициатив түләүләр дигәндә гражданнарның, шәхси эшмәкәрләрнең һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә оешкан юридик затларның ирекле нигездә түләнә торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә конкрет инициатив проектларны гамәлгә ашыру максатларында җирлек бюджетына күчерелә торган акчалары аңлашыла.

3. Инициатив проект гамәлгә ашырылмаган очракта, инициатив түләүләр аларны җирлек бюджетына күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициатив проектны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча инициатив проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмаган инициатив түләүләрнең калган өлеше барлыкка килгән очракта, күрсәтелгән түләүләр аларны җирлек бюджетына күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Инициатив түләүләр суммаларын җирлек бюджетына күчергән затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле суммаларны исәпләү һәм кире кайтару тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4. Инициатив проектларны гамәлгә ашыру кызыксынучы затларның ирекле мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәэминителергә мөмкин.

91 статья. Җирлекнең муниципаль бурычлары (муниципаль бурычы)

1. Муниципаль заем алулар дигәндә муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм заемчы буларак гавами-хокукый берәмлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә гавами-хокукый берәмлек исеменнән гавами-хокукый берәмлек бюджетына заем акчаларын җәлеп итү аңлашыла.

2. Эчке муниципаль бурычлар дигәндә, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан кредитлар рәвешендә җирлек исеменнән җирлек бюджетына заем акчаларын җәлеп итү һәм җирлекнең заемчы буларак Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан кредитлар алу аңлашыла.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар дигәндә җирлек бюджетына федераль бюджеттан җирлек исеменнән кредитлар җәлеп итү аңлашыла. бу кредитлар буенча җирлекнең Россия Федерациясе алдында чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

4. Муниципаль тышкы алынмалар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенең дәүләт Тышкы алынмалары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм җирлек уставы нигезендә җирлек исеменнән муниципаль бурычларны гамәлгә ашыру хокукы җирлек башкарма комитетына карый.

92 статья. Җирлек бюджеты үтәлеше

1. Җирлек бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Җирлек бюджеты кассаның бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомствога буйсынуы нигезендә үтәлә.

3. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, җирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Җирлек бюджеты үтәлеше җирлекнең җыелма бюджет язмасы һәм җирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

93 статья. Бюджет хисабы. Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисап

1. Җирлекнең бюджет хисабы еллык була.
2. Җирлекнең бюджет хисабы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының җыелма бюджет хисабы нигезендә җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзелә.
3. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап җирлек Советы карары белән расланырга тиеш.
4. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап ул җирлек Советына тапшырылганчы тышкы тикшерү узарга тиеш, аңа бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисабына тышкы тикшерү һәм җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә әзерләү керә.

Читкә күчерү бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирлек советы билгеләгән тәртиптә Ютазы муниципаль районының Контроль-хисап палатасы яисә җирлек Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Җирлек башкарма комитеты аңа бәяләмә әзерләү өчен агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча җирлек бюджетының үтәлеше турында хисап тапшыра. Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисабына тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә 1 айдан да артмаган срокта башкарыла.
6. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә финанс контроле органы тарафыннан бер үк вакытта җирлек башкарма комитетына җибәрелә.
7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, җирлек башкарма комитеты җирлек Советына хисап финанс елында җирлек бюджеты үтәлеше турында җирлек Советы карары проекты, җирлек бюджеты үтәлеше турында башка бюджет хисабы һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар кушымтасы белән җирлек Советына еллык хисап тапшыра.
8. Җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтиҗәләре буенча җирлек Советы җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау йә кире кагу турында Карар кабул итә.

Җирлек Советы тарафыннан җирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап кире кагылган очракта, ул белешмәләрнең дөрес булмаган яисә тулы булмаган чагылышы фактларын бетерү һәм кабат тапшыру өчен 1 айдан да артмаган вакытка кире кайтарыла.

9. Җирлек бюджетының үтәлеше турындагы карар белән Поселение бюджеты үтәлеше турында хисап финанс елы өчен Поселения бюджеты

үтәлеше турында хисап раслана, аңа керемнәрнең, чыгымнарның һәм бюджет кытлыгының гомуми суммасын күрсәтеп.

Хисап финанс елы өчен җирлек бюджетының үтәлеше турында Поселение Советы карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

бюджетлар керемнәре классификациясе кодлары буенча бюджет керемнәре;

тиешле бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар чыгымнары классификациясенең бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет чыгымнары;

бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаклары классификациясе кодлары буенча бюджет кытлыгын финанслау чыганаклары.

94 статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукый актларның, физик затларга җирлек бюджетыннан башка түләүләр буенча гавами норматив йөкләмәләрне һәм йөкләмәләрне билгели торган хокукый актларның нигезләмәләрен үтәүне, шулай ук муниципаль контрактларның, бюджеттан акчалар бирү турындагы шартнамәләрнең (килешүләрнең) шартларын үтәүне тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, алдан һәм киләчәккә бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле Ютазы муниципаль районы Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә Эчке муниципаль финанс контроле җирлек башкарма комитеты органнары булган муниципаль финанс контроле органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.

4. Алдан контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларын үтәү процессында бюджет хокук бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Алга таба контроль Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларының үтәлеше нәтиҗәләре буенча аларның үтәлешенең законлылыгын, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында гамәлгә ашырыла.

XIII бүлек. ҖИРЛЕК УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

95 статья. Җирлек Уставы проектын әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карары проекты җирлек Советына җирлек башлыгы, җирлек Советы депутатлары, Башкарма комитет җитәкчесе, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелергә мөмкин.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектын әзерләү өчен җирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Җирлек уставы проекты, җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карары проекты җирлек уставын кабул итү, җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы мәсьәлә каралган көнгә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында рәсми басылып чыгарга, шулай ук җирлек территориясендәге махсус мәгълүмат стендларында түбәндәге адрес буенча халыкка җиткерелергә тиеш: Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт; Урыссу урамы, 1Б йорт яисә http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы «Рәсми Татарстан» ны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында урнаштыру юлы белән, җирлек уставы проекты, җирлек Советы Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алуның җирлек Советы тарафыннан билгеләнгән тәртибен, шулай ук гражданнарның аның буенча фикер алышуда катнашу тәртибен бер үк вакытта бастырып чыгарып (халыкка җиткереп).

Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук җирлек уставын шушы норматив хокукый актларга туры китерү максатларында җирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) таләп ителми.

4. Җирлек уставы проекты, әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек Советы карары буенча аларны җирлек Советы утырышында карау алдыннан әлеге Устав нигезендә гавами тыңлаулар үткәрелә, моңа әлеге уставны шушы норматив хокукый актларга туры китерү максатларында җирлек Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция яисә Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очраклар керми.

96 статья. Җирлек уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проектын карау җирлек Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта җирлек Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Җирлек Уставы проектын, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын беренче укылышта кабул иткәннән соң, күрсәтелгән проект җирлек башлыгы тарафыннан төзәтмәләр кертү өчен җирлек Советы депутатларына, хокук чыгару инициативасы хокукына ия башка субъектларга җибәрелә.

3. Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында җирлек уставы, җирлек Советы карары җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе күпчелек тавыш белән кабул ителә.

Җирлек башлыгының тавышы җирлек уставын, җирлек Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарын кабул иткәндә җирлек Советы депутаты тавышы буларак исәпкә алына.

4. Җирлек уставын Федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү әлеге закон актларында билгеләнгән вакытта гамәлгә ашырыла. Федераль законда, Татарстан Республикасы законында күрсәтелгән срок билгеләнмәгән очракта, Поселение Уставын федераль законга, Татарстан Республикасы законына туры китерү срогы тиешле федераль законның, Татарстан Республикасы законының үз көченә керү датасын, муниципаль хокукый акт проектын рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) һәм гавами тыңлауларда аның буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу, Поселение Советы утырышлары чорын, мондый муниципаль хокукый актны дәүләт теркәве һәм рәсми бастырып чыгару (халыкка җиткерү) срокларын исәпкә алып билгеләнә һәм, кагыйдә буларак, алты айдан артмаска тиеш.

97 статья. Җирлек Уставының, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарның үз көченә керү тәртибе

1. Җирлек уставы, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары, алар кабул ителгәннән соң, җирлек башлыгы тарафыннан федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу өчен теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органына җибәрелә.

2. Җирлек уставы, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары, алар дәүләт теркәвенә алынганнан соң, Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (https://pravo.tatarstan.ru) һәм (яисә) Ютазы таңының вакытлы матбугат басмасында ("Ютазинская новь") рәсми бастырып чыгарылырга тиеш , шулай ук җирлек территориясендә Пушкин урамы, 38 йорт; Урыссу урамы, 60 йорт;

Урыссу урамы, 1Б йорт адресы буенча махсус мәгълүмат стендларында; http://jutaza.tatarstan.ru/ адресы буенча Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының бердәм порталы "Рәсми Татарстан" Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре порталы составында халыкка игълан итәргә, Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукый актлар» порталында урнаштырылырга тиеш.

Җирлек башлыгы җирлекнең теркәлгән уставын, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарын муниципаль берәмлекләр уставларын теркәү өлкәсендә вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының территориаль органыннан җирлек уставы турында белешмәләрне, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарын Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына кертү турында хәбәрнамә кергән көннән алып җиде көн эчендә бастырып чыгарырга (халыкка җиткерергә) тиеш, «Муниципаль берәмлекләр уставларын дәүләт теркәвенә алу турында»гы 2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ санлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлеше нигезендә.

3. Җирлек уставы, җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары алар рәсми басылып чykканнан соң үз көченә керә.

4. Җирлек Уставына кертелгән һәм җирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр җирле үзидарә органнары арасында вәкаләтләр бүлешү (Җирлек Уставын федераль законнарга туры китерү очракларыннан, шулай ук вәкаләтләр, вәкаләтләр сроклары, җирлек башлыгын һәм җирле үзидарәнең башка сайланулы вазыйфаи затларын сайлау тәртибе үзгәрүдән тыш) күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар кабул иткән Поселение Советы вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

5. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукый акт белән кертелә, ул Рәсмиләштерелергә мөмкин:

1) җирлек башлыгы имзалаган җирлек Советы карары белән;

2) җирлек Советы кабул иткән һәм җирлек башлыгы имзалаган аерым норматив хокукый акт белән. Бу очракта әлеге хокукый актта җирлек Советының аны кабул итү турындагы карарына реквизитлар куела. Җирлек Советының мондый карарына җирлек Уставына кертелә торган үзгәрешләрнең һәм өстәмәләрнең үз көченә керүе турында күчеш нигезләмәләрен һәм (яисә) нормаларны кертү рөхсәт ителми.

6. Җирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый актта җирлек Уставын яңа редакциядә бәян итү рөхсәт ителми. Бу очракта җирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек гамәлдә булган җирлек уставы һәм җирлек советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлары җирлекнең яңа Уставы үз көченә кергән көннән үз көчен югалткан дип таныла.